Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради України ◆ № 26 (276) ◆ П'ятниця, 14 лютого 1992 року ◆ ◆ Ціна 30 коп. (Передплатникам 10 коп.)

ПІД ЕГІДОЮ Української національної асамблеї група військовослужбовців, які родом з України, а проходять службу в Азербайджані, провела вчора у Києві прес-конференцію. Мета її — привернути до себе увагу Президента, парламенту, уряду й Міністерства оборони України. Військовослужбовці вимагають у своєї Батьківщини правового захисту, для чого заручаються підтримкою політичних партій і рухів.

УСПІШНО завершились у Середземному морі перші спільні навчання кораблів Чорноморського флоту і 6-го флоту ВМС США.

У навчаннях брали участь великий протичовновий корабель «Керчь», сторожовий корабель «Безукоризненный» і фрегат УРВ (управління ракетним вогнем) «Сімпсон». Кораблі під командуванням віце-адмірала Петра Святашова відпрацьовували тактичні прийоми маневрування. Було надзвичайно цікаво спостерігати за чітким виконанням американським фрегатом команд нашого адмірала.

Командування Чорноморського флоту і 6-го флоту ВМС США дали високу оцінку проведеним навчанням.

БУТИ в селі своєму озброєному формуванню. До такого рішення прийшли члени виконкому місцевої Ради в селищі Ювілейне Цюрупинського району Херсонської області. Лише так, вважають вони, можна захиститися від злодійського безмежжя. На міліцію надії мало. Вона реєструє численні факти розкрадання радгоспного добра і особистого майна громадян, та й тільки. Складність ситуації ще й у тому, що грабують сільчан, очевидно, заїжджі з пожвавленої автомобільної траси, яка пролягає поряд. Якщо сходка жителів села схвалить рішення виконкому, то тут негайно організується загін самооборони. Надивившись по телевізору американських бойовиків, сільчани вірять, що така форма самозахисту — найефективніша.

Зустріч делегації парламенту Великобританії з Головою Верховної Ради України І. С. Плющем.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

ВДЯЧНІСТЬ ЗА СПІВЧУТТЯ

Президент Турецької Республіки Тургут Озал надіслав Президентові України Л. М. Кравчуку телеграму у відповідь на висловлені ним співчуття у зв'язку з трагедією, що її спричинили населенню південної Туреччини снігові лавини.

Від імені турецького народу, говориться в телеграмі, і приголомшених горем сімей загиблих, а також від себе особисто хотів би подякувати Вам за висловлені почуття приязні.

ЗАХИСТИТИ ПРАВА ЛЮДИНИ

Проблемам прав людини була присвячена прес-конференція голови постійної Комісії Верховної Ради України у правах людини О. І. Ємця, яка відбулась 13 лютого у Києві. Її організував прес-центр парламенту для представників республіканських і зарубіжних засобів масової інформації.

О. І. Ємець розповів про роботу комісії, її участь у законотворчій діяльності Верховної Ради. Зокрема, йшлося про внесення змін і доповнень до Конституції України, над якими комісія працювала досить активно, а також прийняття законів про порядок реєстрації громадських організацій, про дію міжнародних договорів та інших. Комісія, підкреслив її голова, робить усе для формування системи плюралізму і захисту прав людини.

О. І. Ємець відповів на запитання журналістів.

НОВІ ЛАУРЕАТИ

13 лютого голова Комітету по державних преміях України в галузі науки і техніки академік Б. Є. Патон вручив дипломи великій групі лауреатів державних премій України 1991 року. Серед нагороджених — відомі вчені та спеціалісти, які збагатили науку новими фундаментальними дослідженнями, створили та впровадили у виробництво принципово нові технологічні процеси, матеріали, машини та прилади, а також викладачі вузів — автори підручників для студентів.

Б. Є. Патон тепло привітав лауреатів з високою відзнакою їх праці і побажав нових творчих успіхів.

ХТО ПРИДБАЄ «ВАРЯГ»?

Урядова комісія під головуванням державного міністра з питань оборонного комплексу і конверсії України Віктора Антонова, яка прибула в місто корабелів, почала свою роботу на найбільшій верфі України — в об'єднанні «Чорноморський суднобудівний завод». Разом з його трудівниками вона повинна знайти рішення, яке дало б змогу вивести підприємство з скрутної ситуації, в якій воно опинилось після розпаду колишнього Союзу і припинення фінансування добудови важкого авіанесучого крейсера «Варяг», інших оборонних замовлень, що займають стапель.

Передбачається, що члени комісії побувають також в об'єднанні «Суднобудівний завод імені 61 комунара», якому головне управління кораблебудування Військово-Морського Флоту заборгувало за ремонт і добудову раніше спущених зі стапеля кораблів десятки мільйонів карбованців.

ДАЛІ, ДАЛІ Й ДАЛІ...

До фундаментального перегляду військових ядерних доктрин закликав міністр закордонних справ Росії Козирєв, виступаючи на конференції ООН з роззброєння в Женеві.

Очолити цю ініціативу, вважає він, повинні Росія й Сполучені Штати. Решта ядерних держав могла б приєднатися до неї пізніше. На думку Козирєва, всім ядерним державам насамперед слід відмінити стан бойової готовності стратегічних сил.

Читайте в номері

У наступному випуску

Якщо в державі, ураженій кризою, зрощуються мафія і служителі закону, починається останній період розпаду — державний бандитизм. Чи знайдуться в Україні свої комісари Каттані, здатні стати на шляху всесильної мафії!

УКАЗ Президента України

Про присвоєння ЗЛЕНКУ А. М. дипломатичного рангу Надзвичайного і Повноважного Посла України

Присвоїти міністру закордонних справ України ЗЛЕНКУ Анатолію Максимовичу дипломатичний ранг Надзвичайного і Повноважного Посла України.

Президент України Л. КРАВЧУК

м. Київ
13 лютого 1992 року

АГРАРНА «ПАРТІЯ» ПРЕЗИДЕНТА

На початку аграрна «верхівка» хотіла бачити в Леонідові Кравчуку лише вдячного слухача. Подібна роль відводилася і для Прем'єр-міністра Вітольда Фокіна.

У своїй доповіді на зустрічі 12 лютого державний міністр — міністр сільського господарства Олександр Ткаченко вкотре доводив вірність ідеалам соціалізму та його дітищу — колгоспно-радгоспній системі. Щоправда, як тоді розуміти його слова про те, що лише по хлібу й цукру досягнуто норми споживання на душу населення? До речі, чи був би навіть за теперішньої скрути у фермера несправний кожний п'ятий плуг, сівалка, культиватор? Слушною, як на нас, була думка про перегляд аграрних податків, «ножиці» цін на промислову і сільськогосподарську продукцію. Але ми не можемо погодитися з тим, що нові ін'єкції грішми, технікою, пальним колгоспам і радгоспам виведуть нас із кризи.

Та повернемося до зустрічі, сценарій якої був написаний у Мінсільгоспі. Лише тут ми дізналися про концепцію аграрної реформи. Але нас, як і Президента, здивували слова міністра сільського господарства Олександра Ткаченка про «зруйнований спільний дім і суспільний лад». Незбагненний навіть для Урмаса Отта Леонід Кравчук сказав: «Треба було попередити, що сьогодні тут зустріч не з аграрниками, а з соціалістичною партією».

Опісля трибуну «окупували» голови колгоспів. Як на нас, найбільш зваженим був виступ голови агрофірми «Колос», що на Волині, Катерини Ващук. Вона закликала до виваженості у виступах і висловилася проти «захлопування» інакомислячих. Катерина Тимофіївна розповіла про приватизацію в агрофірмі і про створення власного банку. Про це, до речі, говорив і голова асоціації кооперативів села Пужайково, що на Одещині, Андрій Дикусар.

Як на нас, Президентові вдалося примирити бодай у цьому залі і симпатиків колгоспно-радгоспної системи, і фермерів. На зустрічі глибоко й переконливо виступили голова постійної Комісії Верховної Ради з питань агропромислового комплексу, народний депутат Анатолій Чепурний, президент Української академії аграрних наук, академік Олексій Созінов, голова Селянської партії України Сергій Довгань та президент Украгропромбіржі Віктор Тимченко.

Потому Прем'єр-міністр Вітольд Фокін відповів на численні запитання аграрників, а також запитав їх: «Хто й коли чув, щоб Фокін оголосив хрестовий похід проти колгоспів?» Голова уряду детально зупинився на підготовці до посівної, проблемах системи захисту рослин, пального та забезпечення технікою.

Насамкінець перед аграрною громадою виступив Президент. Він запропонував за підсумками зустрічі підготувати урядовий документ. Леонід Кравчук розповів про майбутній Указ щодо економії пального, щоб приберегти його на посівну. Зупинившись на проблемі аграрної реформи, він наголосив: «Ми не можемо і не маємо права силою розпускати колгоспи і радгоспи. Скажімо, господарства, як у В. Плютинського, розпускати безглуздо. Ті колгоспи, що можуть, нехай працюють».

Нам припало до душі те, що Президент супроти крайностей і не визнає «соціалізм рятувальною парасолькою для села». Також сподобалися слова «щоб не душили фермерів». Щоправда, краще було б, якби за ними був конкретний Указ Президента. Багато важить і те, що він не виголошував істини, а радився і щодо земельної реформи, і щодо реформації Міністерства сільського господарства. Отже, свою першу аграрну «партію» Президент зіграв вдало. Хоча наприкінці зустрічі він мав стомлений вигляд. М[...]буть, від нетерпимості декого з аграрників.

Віктор КОСАРЧУК, Іван БЕЗСМЕРТНИЙ, спеціальні кореспонденти «Голосу України».
Фото Анатолія ПІДДУБНОГО.

Україна—Великобританія: зв'язки розширюються

13 лютого в столицю України прибула делегація парламенту Великобританії на чолі з сером Джеффрі Хау. Її мета — ознайомитися з діяльністю Верховної Ради України, встановити тісніші відносини між парламентами двох країн.

Делегацію прийняв Голова Верховної Ради України І. С. Плющ. У ході розмови було обговорено питання, що становлять взаємний інтерес. На прохання гостей І. С. Плющ розповів про завдання, структуру і діяльність Верховної Ради.

— Україна переживає зараз важкі часи, — відзначив Іван Степанович. — І нам, звичайно ж, потрібна допомога з боку західних країн, у тому числі Великобританії. Законодавчу основу для таких відносин наш парламент уже створив. Тепер справа за практичною реалізацією наших економічних відносин.

І. С. Плющ проінформував гостей про політичну і економічну ситуацію в Україні, процес будівництва власних Збройних Сил. Відповідаючи на запитання про проблеми Криму, він підкреслив, що Україна суворо дотримується Договору з Росією від 19 листопада 1990 року, під яким стоять підписи Л. М. Кравчука і Б. М. Єльцина і за яким ні Росія, ні Україна не мають ніяких територіальних претензій одна до одної.

Того ж дня члени делегації мали розмову у першого віце-прем'єр-міністра України К. І. Масика. Змалювавши економічну ситуацію в Україні, він розповів гостям про ті кроки, які уряд має намір зробити по виведенню економіки з кризового стану. Він проінформував членів делегації про воєнну концепцію України, спрямовану на перетворення країни в без'ядерну державу, що виходить з принципу оборонної достатності. Говорячи про зовнішній борг колишнього Союзу РСР, К. І. Масик підкреслив: Україна готова сплатити свою частку боргу, але хотіла б все-таки знати, куди й на що пішли ті кошти, які вона зараз повинна сплачувати. До того ж, не вирішено досі питання про активи колишнього Союзу. Мова йшла також про розвиток зв'язків з українцями, які живуть у Великобританії. Їх там зараз налічується більш як 50 тисяч.

Джеффрі Хау і члени делегації мали зустріч у МЗС України. В ході розмови з міністром закордонних справ А. М. Зленком з обох сторін було висловлено прагнення всебічно розвивати відносини між Україною і Великобританією.

У програмі перебування британської парламентської делегації — розмови в Міністерстві оборони України, в Комісії Верховної Ради в закордонних справах, відвідання українсько-англійського спільного підприємства.

Олексій ПЕТРУНЯ, кор. Укрінформ.

Парламентська хроніка

ПОДАТКИ ДРАКОНІВСЬКІ, АЛЕ МИ—ВІЛЬНІ

Ранкове засідання 13 лютого

Депутати продовжили розгляд у другому читанні законопроекту «Про оподаткування» і протягом години майже без обговорення проголосували всі статті цього документа.

Погодьмося, його нині чекають усі, хоча й не плекають надії, що податки з драконівських перетворяться на лояльні. Адже не новина, що через дефіцит бюджету скорочуються навіть найнеобхідніші соціальні програми. Закону ж чекають як гаранта стабільності, системності у сфері оподаткування. Однак спрогнозувати нині, в якому становищі опиняться підприємства тієї чи іншої галузі, неможливо, бо саме податкові ставки залишаються поки що не уточненими. Важко не погодитися з констатацією становища у сфері оподаткування, викладеною депутатом С. Дорогунцовим: «Ні ми, депутати, ні творці законопроекту не знають соціально-економічних наслідків, до яких призведе введення в дію цього закону».

300 голосів подав парламент за постанову, якою законопроект прийнято у другому читанні, Кабінетові міністрів разом з постійними комісіями доручено створити експертну групу, яка до 20 лютого має подати пропозиції щодо ставок податків та обов'язкових відрахувань по галузях економіки, а також разом з Міністерством фінансів подати парламенту детальний проект надходжень і витрат бюджету на 1992 рік, передбачивши при необхідності скорочення дотацій, бюджетного фінансування та деяких соціальних програм.

Решту часу ранкового засідання парламент у присутності Президента України Леоніда Кравчука присвятив внесенню змін і доповнень до Конституції України. Як відомо, 7 лютого було схвалено у першому читанні проект Закону Президента України про зміни і доповнення до Конституції. Надійшло понад 400 зауважень і пропозицій від постійних комісій та окремих депутатів. Комісія з питань законодавства і законності систематизувала їх і представила на розгляд парламенту порівняльну таблицю.

У передньому слові голова постійної Комісії з питань законодавства і законності О. Коцюба підкреслив, що всі пропозиції було розподілено на три блоки — делегування повноважень законодавчій владі, розмежування повноважень між законодавчою та президентською владою і про місцеві Ради. У представленому законопроекті присутні лише питання з перших двох блоків. Над рештою змін і доповнень до Конституції України працюють інші комісії. Виділено окремо й питання щодо Криму, яке найближчим часом розглядатиметься в комісіях.

Конституційною більшістю депутати прийняли 26 положень законопроекту. Тепер розділ 7 Конституції України замість: «Україна — союзна республіка у складі СРСР» звучить гордо: «Україна — незалежна держава». Тільки б швидше ці слова наповнилися реальним змістом.

Світлана ПИСАРЕНКО, парламентський оглядач «Голосу України».

Точка зору

БАГАТОПАРТІЙНІ ВИБОРИ: ЯКИМ БУТИ ЗАКОНУ ПРО НИХ

Одним з актуальних питань сьогоденного політичного життя України є майбутні вибори до Верховної Ради і місцевих органів влади на багатопартійній основі. Слід зауважити, що проблема розпуску парламенту і проведення дострокових виборів періодично виникає з самого початку існування теперішнього складу депутатського корпусу. Багато політиків сходиться на тому, що з функціональної точки зору строк існування цього парламенту має обмежуватися тим терміном, за який буде прийнято пакет економічних законопроектів, можливо, Конституція і Закон про вибори. В той же час зрозуміло, що вирішення питання про строк нових виборів не в останню чергу залежатиме як від поточного політичного моменту, так і від суб'єктивних інтересів окремих осіб.

Яким має бути новий Закон? Звісно, таким, що, віддображаючи багатопартійні реалії часу, акумулює найкращий досвід європейської і світової практики подібних документів. Він за духом має бути логічним продовженням тих поглядів, що закладені в прийнятий у першому читанні українським парламентом Закон про громадські об'єднання. В питаннях законодавчого регламентування (інституціалізації) діяльності політичних партій і громадських організацій Україна цілком закономірно пішла шляхом таких країн Європи, як Німеччина, Угорщина, Італія, Іспанія, Португалія, де чітка правова регламентація в політичній сфері сприяла швидшому подоланню тоталітарного минулого та побудові основ громадянського суспільства.

Потрібно, щоб він передбачав мажоритарно-пропорційну виборчу систему, коли половина депутатів обирається за одномандатними виборчими округами, а половина — за партійними загальнореспубліканськими списками. Це означає, що виборець одержує два різнокольорових бюлетені, — з прізвищами кандидатів у депутати (перший бюлетень) та з назвами партій і виборчих блоків (другий бюлетень).

Сьогодні вже зрозуміло, що неефективність роботи представницьких органів влади серед інших причин зумовлена тим фактом, що обрані депутати фактично представляють самі себе і в кращому разі опираються на власні можливості, а не на певні інтереси соціальних груп суспільства. Це закономірно призводить до певної хаотичності, неконтрольованості і непередбачуваності дій депутатів, що на етапі конкретної державотворчої роботи дає негативні наслідки. Голосуючи за партійний список, виборець свідомо обирає певну політичну платформу, недотримання і невиконання якої загрожує партії втратою місць у парламенті чи місцевих представницьких органах влади. Вибори за партійною ознакою, хоча і призводять до певної нівеляції особистості, дисциплінують як кандидатів у депутати, так і майбутню партійну фракцію. А саме колективна відповідальність за дії сьогодні є однією з необхідних передумов здійснення реформ. А перейти від індивідуальної безвідповідальності до колективної відповідальності ми можемо лише за умов голосування не за конкретні особистості, а за політичні платформи.

Існує думка, що сама наявність списків є порушенням виборчого права, оскільки нібито ставить партії в кращі умови. Гадаю, з того факту, що участь у формуванні шляхом виборів представницьких органів влади і є головною функцією власне політичної партії, аж ніяк не випливає порушення принципу рівності виборчого права. По-перше, балотуватися за партійним списком може і безпартійна людина. Реально буде саме так, оскільки сьогодні і в найближчій перспективі жодна партія чи навіть блок не в змозі виставити 450 кваліфікованих «партійних» кандидатів. По-друге, для незалежних кандидатів зберігається 225 одномандатних округів.

Другий аргумент, що висувається опонентами, полягає в тому, що сьогодні партії занадто слабкі, нечисленні, не відображають суспільно - політичні інтереси певних соціальних груп, а тому немає сенсу вводити партійні списки. Цей аргумент, безумовно, має під собою серйозні підстави. В той же час зрозуміло — якщо ми визнаємо ту загальновідому норму, гідно з якою необхідною компонентою при функціонуванні громадянського суспільства є багатопартійна система, то саме прийняття такого закону повинно стимулювати розвиток цивілізованої багатопартійності. Окрім того, в усіх країнах, де прийнято пропорційну виборчу систему, існує певне обмеження для невпливових деструктивних «партійних сект». Мається на увазі декількавідсотковий «бар'єр». тільки в разі подолання якого партія отримує депутатські мандати. В запропонованому проекті існує тривідсотковий «бар'єр» — та партія, яка не отримала три чи більше відсотків від загального числа тих, хто взяв участь у голосуванні, не одержує депутатські мандати.

Інше принципове питання — хто має право висувати кандидатів у депутати. Таким правом повинні користуватися лише політичні партії, партійні блоки та групи виборців за місцем проживання (в мажоритарних округах).

Зовні така норма здається недемократичною — від безпосереднього права висування кандидатів відсікаються трудові колективи, профспілки, масові рухи та інші громадські організації. Але це не так. Що стосується трудових колективів, то право висування кандидатів від них об'єктивно суперечить територіальному представництву депутата (більшість членів трудового колективу може не проживати на території округу), а тому такої норми немає майже в усіх виборчих законах розвинутих країн. Недоречним є також безпосереднє висування кандидатів від профспілок, громадських організацій. Вони виконують свої, переважно неполітичні, функції, не мають фіксованого членства, займаються комерційною діяльністю, що забороняється.

Треба зберегти існуючу кількість народних депутатів України — 450. Сьогодні поширеною є думка про необхідність скорочення чисельності депутатського корпусу бодай до 300. Але звернімося до досвіду розвинених країн Європи, близьких до України за площею території і кількістю населення, — Франції та Німеччини. Національна Асамблея (парламент) Франції нараховує 577 депутатів. Тільки в складі нижньої палати Бундестагу Німеччини — 496 парламентаріїв. Тому вважаю сьогоднішню кількість депутатів прийнятною, а сам парламент, безперечно, має бути професіональним.

Як зробити вибори дешевшими? Для цього треба повністю виключити повторні вибори і повторне голосування. Повторні вибори в округах не провадитимуться, оскільки, як і у Франції, має існувати інститут дублерства — дублер посідає крісло того депутата, хто вибув з тих чи інших причин. Що ж стосується повторного голосування, то передбачено зняти необхідність наявності 50 відсотків чи іншої форми прояву виборчої активності населення. Тобто скільки прийшло виборців — стільки й проголосувало, а переможець визначається за відносною більшістю голосів. На перший погляд, виникає небезпека нелегітимності виборів — для їх проведення достатньо й десяти відсотків населення округу. В той же час зрозуміло — в разі добровільності голосування ніяка законодавчо введена норма представництва не примусить виборця, в разі його небажання, взяти участь у голосуванні. Відсутність регламентація рівня виборчої активності населення сприятиме участі в голосуванні справді компетентних, небайдужих людей і до того ж дозволить запобігти деяких порушень (наприклад, штучних намагань зібрати необхідні 50 відсотків голосів, що нерідко відбувалося при повторних виборах і повторному голосуванні).

Артур БІЛОУС,
народний депутат Ленінської райради Києва.

P. S. Ці та інші думки я виклав у своєму проекті Закону про вибори, що проходить сьогодні експертизу у відповідних комісіях Верховної Ради України. Вислухаю будь-які думки з цього приводу і готовий до дискусії.

В партіях і рухах

КОНСОЛІДАЦІЯ НОМЕНКЛАТУРИ

Як уже повідомлялося, у Херсоні на установчій конференції створено Селянську партію України — нову політичну організацію, покликану захищати інтереси сільських трудівників.

На конференції було представлено 217 делегатів з 11 областей республіки.

Судячи з проекту програми, нова партія виступає за підтримку створення незалежної держави через визнання спільного економічного простору в рамках колишнього СРСР, опирається на різні форми господарювання при «оновленій соціалістичній орієнтації», вона — за поетапне входження в ринок.

Щодо приватизації усієї колгоспно-радгоспної власності, то більшість учасників конференції, які виступили, вважають її недоцільною, хоча і підтримують розвиток орендних і фермерських господарств.

До складу обраної ради партії ввійшов державний міністр — міністр сільського господарства України Олександр Ткаченко. Очолив раду один із активних організаторів проведення конференції директор радгоспу «Космос» Бериславського району, що на Херсонщині, Сергій Довгань.

Програма і статут Селянської партії будуть затверджені на всеукраїнському з'їзді, який невдовзі намічається провести у Києві.

Під час роботи конференції біля приміщення облмуздрамтеатру проходив мітинг опозиційних сил. «Волги», на яких приїхала частина делегатів та учасників конференції, щедро накриті столи в залі театру, солідне фінансування заходу викликали негативну реакцію не тільки демократів, а й прихильників колишньої компартії. Фермерів на конференції не було. Зате вистачало представників колишньої господарської номенклатури.

Іван КАЛИНИЧЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Херсон.

Повертаючись до надрукованого

СТАРИКАМ ПОВСЮДИ В НАС ПЕЧЕ!

Не діждались рятівного круга кооперативи «Ветеран»

У вересні минулого року наша газета (№ 187) під назвою «Киньте рятівне коло!» надрукувала інтерв'ю з головою Українського об'єднання кооперативів «Ветеран» М. Максимчуком. Йшлося про долю ветеранського кооперативного руху на Україні, його здобутки й біди, про необхідність допомоги пенсіонерам-кооператорам з боку уряду й місцевих органів влади. Говорилося, зокрема, що в містах і районах було створено на той час понад 250 кооперативів, у яких зайнято близько п'яти тисяч ветеранів війни, праці і Збройних Сил. Вони виробляють товари народного споживання, відновлюють забуті народні промисли, ремонтують квартири, доставляють паливо, надають інші побутові послуги населенню. Зазначимо побіжно, що за минулий рік таких послуг було надано на 15 мільйонів карбованців. Зароблені кошти використовують не тільки як вагомий додаток до своїх мізерних пенсій, а й допомагають тим старим людям, хто за станом здоров'я вже не може працювати. Розвивають і благодійну справу. Скажімо, ветеранський кооператив села Верховина Івано-Франківської області закупив для місцевої лікарні нове медичне обладнання. У Запоріжжі зубопротезний кооператив безплатно обслуговує всіх ветеранів війни і праці.

Ветерани просили уряд і місцеві органи влади допомогти новоствореним кооперативам надати, по можливості, стартовий капітал, встановити пільги щодо податків, відрахувань по соціальному страхуванню тощо. На жаль, сталося все навпаки. Як відзначалося нещодавно на засіданні правління республіканського об'єднання кооперативів «Ветеран», останнім часом прийнято ряд законодавчих актів й документів Кабінету міністрів, які нагадують своєрідний урядовий рекет.

Ось який вигляд це має на практиці. Якщо до другого кварталу 1991 року прибуток ветеранських кооперативів не оподатковувався й повністю залишався в їхньому розпорядженні, то нині 35 відсотків його перераховується до так званого статутного фонду. Ці кошти забирають переважно місцеві органи влади. Крім того, встановлено такі додаткові податки і платежі: за реєстрацію статуту кооперативу — 1,5—5 тисяч карбованців; за видачу ліцензії — тисячу карбованців. А ще — податок на додаткову вартість, відрахування у фонд зайнятості, в фонд Чорнобиля, у медичний фонд тощо. Якась мудра державна голова додумалася двічі стягти відрахування до пенсійного фонду — і з кооперативу в цілому, і з кожного пенсіонера окремо. Мабуть, ця ж мудра державна голова додумалася й до того, щоб звести лобами дідів і онуків: у ветеранських кооперативах, де трудяться здебільшого учасники Великої Вітчизняної війни та ветерани праці, які ще не забули заклик «Все для фронту, все для перемоги!», податки стягують суворо, без будь-яких пільг. А для кооперативів їхніх онуків — воїнів-афганців усі податки і платежі відмінено. Ось тобі й маєш, дідуню!

Цими днями керівники республіканського й десяти обласних кооперативів «Ветеран» надіслали до редакції спільну заяву, в якій говориться: **«Ми вважаємо, що держава замість допомоги і забезпечення спокійної старості людям похилого віку забирає зароблені пенсіонерами кошти, що не гуманно й недостойно суверенної держави Україна».**

Ветерани-кооператори просять Президента і Кабінет міністрів України розглянути їхні виробничі й життєві проблеми, які особливо загострилися в результаті лібералізації цін, надати кооперативам «Ветеран» конкретну підтримку.

Володимир ЧЕРКАС.

Телефоном у номер

ЛУКАВИТЬ АДМІРАЛ

У Миколаєві побував командуючий Чорноморським флотом адмірал І. Касатонов. Він прибув на завод імені 61 комунара для ознайомлення з ходом ремонтних робіт на крейсері «Слава».

На прес-конференції після відвідин заводу адмірал відповів на запитання.

— Нині, як ніколи, до Чорноморського флоту прикута увага громадськості. Як ви оцінюєте сьогоднішню ситуацію на флоті?

— Те, що відбувається сьогодні на флоті,— наслідок незавершеності політичних рішень. Сподіваюся, що 14-го лютого в Мінську вони будуть нарешті ухвалені. Флот не може належати якійсь одній державі. І це визнали і Кравчук, і Єльцин, з яким я недавно зустрічався в Новоросійську. Чорноморський флот — це флот співдружності. Ми не повинні присягати якійсь одній державі. А поки політики домовляються, діє такий механізм: той, хто вже складав присягу, не повинен складати нову, а молоде поповнення присягає співдружності. На флоті з призовників на вірність СНД вже присягнуло 90 відсотків.

— Що ви скажете з приводу начебто виданого вами наказу, який забороняє присягати Україні?

— Ніякого наказу, який забороняє присягати Україні, немає. Так само, як і Росії. Все це плітки, нагнітання напруженості, і хтось на цьому наживає політичний капітал.

Я відстоюю інтереси Чорноморського флоту, я проти всіх цих націоналізацій, приватизацій. І в своїй позиції я не самотній: мене підтримує більша частина офіцерського складу, це позиція і військової ради флоту. Якщо флот розташований на території п'яти республік, отже, він і повинен діяти в інтересах цих республік. Інша річ, що хтось з військових намагається бігти поперед паровоза і намагається скласти присягу якійсь одній стороні... Ми це розцінюємо як бажання зайняти місце під сонцем.

— Але ж якась частина флоту вже склала присягу на вірність українському народові?

— Була спроба в одному підрозділі самостійно організувати складання присяги. Присягнуло 30 відсотків. Отже, дві третини повинні піти з флоту? А одна третина може утримувати кораблі, може плавати?

— А ті моряки, які декілька днів тому склали присягу Україні в Миколаєві на центральній площі, належать до Чорноморського флоту?

— Я таких моряків не знаю. Були якісь лікарі, по-моєму, ще льотчики...

— А це не Чорноморський флот?

— Я вважаю, що це якісь підрозділи центрального підпорядкування. А госпіталь... Я не знаю. Я нічого не знаю.

Передав Володимир ШЕВЧЕНКО,
капітан, голова Миколаївської організації Спілки офіцерів України.

Хто куди, а ми додому

ЧАС ПОВЕРНЕНЬ?

Австрійський підприємець Едуард Лашутін, який протягом останніх майже 20 років проживав за кордоном, зокрема у Відні, і зберіг радянське громадянство, повертається на постійне місце проживання в Україну. І повертається не бідним родичем. Створивши у колишньому Союзі мережу спільних австро-радянських підприємств з координаційним центром у Києві, він досяг мільйонних грошових обігів. Колективи промислових підприємств концерну «Едланд», дев'ять з яких розташовані в Україні, виготовляють майже сто найменувань виробів — швацькі, трикотажні, панчішні вироби, меблі і меблеву фурнітуру, продукцію з пластмас промислово-технічного призначення. Одержаний прибуток залишається в Україні.

Цікаво, що влітку минулого року фірма створила Спілку захисту інтересів трудівників «Едланда», які вважаються співвласниками основних засобів виробництва усіх підприємств концерну.

І ось таке несподіване рішення генерального директора «Едланда» Лашутіна.

— Чому несподіване? — здивувався Едуард Іванович. — Я тут народився — на Хмельниччині, тут мої корені. Та й у Києві тривалий час мешкав і працював. Врешті-решт, ця земля завжди була мені рідною, і я прагнув хоч чимось їй зарадити. А тепер такі переміни... Україна вільна й незалежна, демократичні перетворення надають можливість плідно працювати. А що людині ще треба?

І хоча все повертається не так просто — частина підприємств «Едланду» залишилась за одним «кордоном» (в колишніх радянських республіках), а частина — за іншим (в Австрії) — Едуард Іванович дивиться вперед з оптимізмом.

З іншими, відтепер вже суверенними державами, стосунки будуть нормальними, партнерськими, вважає він. А частина «австрійських» підприємств фірми «ЕДЛА» поміняла власника, який розраховує на встановлення зв'язків з Україною.

Знаючи непогамовний характер Лашутіна, я навіть віри не йняла, що він повернувся тільки заради господарських справ. Так і сталось: у планах Едуарда Івановича — створення Спілки підприємців, яка б переросла на спілку солідарності і соціальної справедливості, що об'єднувала б людей, що зичать Україні добра і злагоди.

А поки що Лашутін, як кажуть, міняє місце проживання. Цікаво, а в Києві його пропишуть?

Валентина ПОЛІЩУК.

ТАК КУЮТЬСЯ МІЛЬЙОНИ

Подробиці

У полку великих комбінаторів прибуло. І хоча не можна сказати, що завідуюча відділом полтавської бази «Госпторг» Н. в усьому наслідувала Остапа Бендера, але в бажанні заробити мільйон — це точно. І ясна річ, що на дурничку.

Ні, вона не стала грабувати банк, як і не здійснювала збройний напад на автомобіль інкасаторів. Усе було набагато простіше і прозаїчніше. За місяць-два до нового року Н., заручившись підтримкою не менше як десяти полтавських завмагів, стала відпускати з бази безтоварні накладні. Іншими словами, покупцям діставалась дірка від бублика, а сам бублик, тобто, товар, осідав на квартирах, дачах, гаражах спритної заввідділом, її рідні та знайомих.

Апетит у жіночки, прямо скажемо, був шалений. Приміром, лише на «фазенду» свого приятеля у Диканський район вона відправила два автобуси і КамАЗ, забитих прасками, кавомолками, міксерами, пральними машинами... Та, як мовиться, шила в мішку не втаїш.

— Громадянку Н. заарештовано, ведеться слідство,— сказав начальник Полтавського міського управління внутрішніх справ полковник міліції Валерій Корчуков.— Злочин викрито завдяки умілим і оперативним діям співробітників відділу захисту економіки від злочинних посягань на чолі з майором міліції Сергієм Черних. У підозрюваної та її змовників вилучено товарів майже на 200 тисяч карбованців. Це в старих цінах. А за нинішніми сума сягає не менше двох мільйонів.

Гадаю, читачам буде цікаво дізнатися, що ж то за товар. Оскільки перелік усього награбованого займе не менше як газетну сторінку, назву хоча б окремі позиції. Отже, міксерів вдалося «урвати» 80 штук, кавомолок — 80, прасок — 90, соковижималок — 22, пилососів — 45, чайників — 60, пральних машин — 23, холодильників — 20, електричних і газових плит — 16, швейних машин німецького виробництва — 6, кухонних комбайнів — 12. А ще значну кількість різноманітних дерево- і металообробних верстатів, м'ясорубок, точил, свердел, кип'ятильників, запальничок, мікрохвильових печей, шашличниць, бетономішалок, японського посуду, чехословацьких люстр...

Зауважу, що практично увесь товар — із розряду гостродефіцитного і реалізується, як правило, за списками, чергами, пільгами і під суворим контролем. Але щось у це не дуже хочеться вірити, особливо — в останнє.

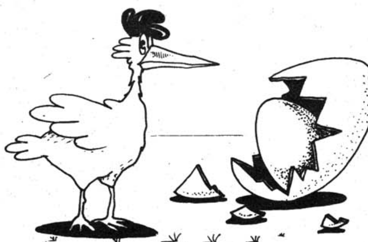
Григорій ГРИНЬ.
Полтава.

Щось новеньке

ДЕ ЗОНА—ТАМ І ЛОБІ?..

Як повідомили з відділу економічного аналізу Донецького облвиконкому, тут підготовлено пакет проектів документів про зону вільного підприємництва на Донеччині. Червоною ниткою крізь усі документи проходить намагання області будь-що звільнитися від диктату центру. На думку місцевих вчених — розробників вільної економічної зони С. Аптекаря, Г. Губерної, В. Мамутова, сьогодні необхідно створити лобі в українському парламенті із донечан-депутатів, які б із високої трибуни всіляко пропагували цю ідею. Підтримка з місця їм, певне, буде забезпечена.

Юрій ДОЦЕНКО.
Донецьк.

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

Телеграфним рядком із Криму

БІЖЕНЦІ З ПОТІ

Севастополь готовий прийняти сім'ї військовослужбовців — біженців із Поті. Про це заявив на сесії міськради її голова І. Єрмаков.

ЧЕКАЮТЬ ЗМІН

У першій лікарні Севастополя на конференції трудового колективу створено страйковий комітет. Причина — незадовільні умови життя, незабезпеченість найнеобхіднішими медичними інструментами, ліками. Але страйкувати вирішили в крайньому випадку. Люди в білих халатах поки що сподіваються на зміни.

РЕСПУБЛІКА ПЕНСІОНЕРІВ!

П'ята частина населення півострова — пенсіонери. Уявивши Крим окремою республікою, одержимо унікальну державу. Наприклад, у благополучній Швеції пенсіонери складають лише десяту частину населення.

КАНАДА НАМ ДОПОМОЖЕ

У Бахчисарайський район надійшла від Канадського агентства української допомоги велика партія продовольства, ліків, вітамінів. З-за океану також прибули спеціалісти, які мають на меті підняти економіку району.

Олександр ПІЛАТ.

Анонс

ДЕСАНТ «ЗЕЛЕНИХ»

На початку червня цього року в Ріо-де-Жанейро відбудеться перша всесвітня конференція глав урядів та представників міністерств охорони навколишнього середовища під егідою ООН. Неурядові ж організації готуються до конференції за своєю окремою програмою. Дві з таких організацій — «Європейська молодіжна лісова акція» (Швейцарія) та «Американська студентська еколоакція» (США) заснували всесвітній молодіжний екологічний захід, що зветься «Солідарність за рівність в оточуючому середовищі та розвитку». Саме «Солідарність...» стала ініціатором проведення першого в Україні міжнародного зльоту «зелених». Це буде консультативна зустріч у Рівному. Мета — об'єднати зусилля українських екологічних рухів з зусиллями понад 300 подібних рухів Західної та Східної Європи. Акція триватиме 26—28 лютого. Контактні телефони: у Рівному 3-20-79 та 6-66-41, у Києві — 558-44-19.

…одому

…РНЕНЬ?

…директо-
…утіна.
…ване? —
…Іванович.
…ся — на
…мої коре-
…тривалий
…працював.
…мля завж-
…, і я пра-
…зарадити.
…іни… Ук-
…езалежна,
…етворення
…ь плідно
…юдині ще

…гається не

так просто — частина підприємств «Едланду» залишилась за одним «кордоном» (в колишніх радянських республіках), а частина — за іншим (в Австрії) — Едуард Іванович дивиться вперед з оптимізмом.

З іншими, відтепер вже суверенними державами, стосунки будуть нормальними, партнерськими, вважає він. А частина «австрійських» підприємств фірми «ЕДЛА» поміняла власника, який розраховує на встановлення зв'язків з Україною.

Знаючи непогамовний характер Лашутіна, я навіть віри не йняла, що він повернувся тільки заради господарських справ. Так і сталось: у планах Едуарда Івановича — створення Спілки підприємців, яка б перетворилась на спілку солідарності і соціальної справедливості, що об'єднувала б людей, що зичать Україні добра і злагоди.

А поки що Лашутін, як кажуть, міняє місце проживання. Цікаво, а в Києві його пропишуть?

Валентина ПОЛІЩУК.

…МІЛЬЙОНИ

…АЗ, заби-
…омолками,
…ими маши-
…иться, ши-
…аїш.

…Н. заареш-
…лідство,—
… Полтавсь-
…управління
…полковник
…орчуков.—
…вдяки умі-
…діям спів-
… захисту
…нинних по-
…айором мі-
…них. У пі-
… змовників
…майже на
…анців. Це в
… нинішніми
…енше двох

… буде ціка-
…к то за то-
…елік усього
…ме не мен-
…рінку, наз-

ву хоча б окремі позиції. Отже, міксерів вдалося «урвати» 80 штук, кавомолок — 80, прасок — 90, соковижималок — 22, пилососів — 45, чайників — 60, пральних машин — 23, холодильників — 20, електричних і газових плит — 16, швейних машин німецького виробництва — 6, кухонних комбайнів — 12. А ще значну кількість різноманітних дерево- і металообробних верстатів, м'ясорубок, точил, свердел, кип'ятильників, запальничок, мікрохвильових печей, шашличниць, бетономішалок, японського посуду, чехо-словацьких люстр…

Зауважу, що практично увесь товар — із розряду гостродефіцитного і реалізується, як правило, за списками, чергами, пільгами і під суворим контролем. Але щось у це не дуже хочеться вірити, особливо — в останнє.

Григорій ГРИНЬ.

Полтава.

…енькe

…М І ЛОБІ?..

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

Телеграфним рядком із Криму

БІЖЕНЦІ З ПОТІ

Севастополь готовий прийняти сім'ї військовослужбовців — біженців із Поті. Про це заявив на сесії міськради її голова І. Єрмаков.

ЧЕКАЮТЬ ЗМІН

У першій лікарні Севастополя на конференції трудового колективу створено страйковий комітет. Причина — незадовільні умови життя, незабезпеченість найнеобхіднішими медичними інструментами, ліками. Але страйкувати вирішили в крайньому випадку. Люди в білих халатах поки що сподіваються на зміни.

РЕСПУБЛІКА ПЕНСІОНЕРІВ!

П'ята частина населення півострова — пенсіонери. Уявивши Крим окремою республікою, одержимо унікальну державу. Наприклад, у благополучній Швеції пенсіонери складають лише десяту частину населення.

КАНАДА НАМ ДОПОМОЖЕ

У Бахчисарайський район надійшла від Канадського агентства української допомоги велика партія продовольства, ліків, вітамінів. З-за океану також прибули спеціалісти, які мають на меті підняти економіку району.

Олександр ПІЛАТ.

Анонс

ДЕСАНТ «ЗЕЛЕНИХ»

На початку червня цього року в Ріо-де-Жанейро відбудеться перша всесвітня конференція глав урядів та представників міністерств охорони навколишнього середовища під егідою ООН. Неурядові ж організації готуються до конференції за своєю окремою програмою. Дві з таких організацій — «Європейська молодіжна лісова акція» (Швейцарія) та «Американська студентська екоакція» (США) заснували всесвітній молодіжний екологічний захід, що зветься «Солідарність за рівність в оточуючому середовищі та розвитку». Саме «Солідарність…» стала ініціатором проведення першого в Україні міжнародного зльоту «зелених». Це буде консультативна зустріч у Рівному. Мета — об'єднати зусилля українських екологічних рухів з зусиллями понад 300 подібних рухів Західної та Східної Європи. Акція триватиме 26—28 лютого. Контактні телефони: у Рівному 3-20-79 та 6-66-41, у Києві — 558-44-19.

Прецедент

ПОРУЧИК РОЗПОЧАВ. НАВЧАННЯ?

У № 7 (257) «Голосу України» було вміщено анонс курсів економічної адаптації звільнених у запас офіцерів. Курси — благодійні, кошти на їх проведення виділили МНТЦ «Темп», асоціація «Райда» та Галицький банк. 1 лютого відбулося урочисте відкриття курсів. Першу групу курсантів — 200 чоловік того дня привітали народні депутати України О. Мороз та В. [illegible]югунцов, [illegible]икладач Київської [illegible]зної семінарії отець Миха[illegible]ректор Інституту [illegible]літології [illegible]соціального управління (колишня Вища партійна школа) О. Кириченко. Після офіційної частини для курсантів та їхніх дру[illegible]н органі[illegible]тори курсів вл[illegible]вали [illegible]ерт…

12 лютого біля Верховної Ради України стояли пікети — курсанти, що вже розпочали навчання, вимагали не віддавати споруду колишньої ВПШ університету, мотивуючи це тим, що бажаючих навчатися на цих курсах уже є 8 тисяч чоловік.

Люди, які приступили до навчання, не винні у ситуації, що склалася навколо будинку та гуртожитків колишньої ВПШ. Та виникає безліч запитань. Наприклад, невже організатори курсів не знали, що існує рішення передати ці споруди Київському державному університету? І переселення студентів до гуртожитку мало відбутися не пізніше закінчення зимових канікул. Не знали вони й про існування відповідного рішення Вищого арбітражного суду України?

Офіцери, які розпочали навчання на курсах завдяки добродійному вчинку вищевказаних спонсорів, про це не знали. І опинилися у скрутному становищі заложників. Та чи спричинила це Верховна Рада України, перед якою вони виставили пікети?

Власна інформація «ГУ».

На фото: офіцер запасу Іван Савенко розмовляє з полковником В. Мартиросяном.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Факт

[illegible]АС ШВЕЙЦАРЦІ НЕ БОЯТЬСЯ

У К[illegible] СП «Ніка», [illegible]овникам[illegible]кого стали виробничо-комерційна фірма громадського харчування міськвиконкому та швейцарська фірма «Монгольф'єр». Мета — спільна організація та експлуатація підприємств громадського харчування та роздрібної торгівлі як за валюту, так і за карбованці. Партнери мріють про створення спільного комбінату громадського харчування, куди увійдуть ресторан швейцарської кухні, кафе «Віденська кава», промтоварна крамниця. Завдяки старанням тресту їдалень Ленінського району вже переобладнується кафе «Донецьк», що в центрі столиці. Швейцарські експерти високо оцінили компетентність генерального директора виробничо-комерційної фірми громадського харчування Бориса Ставнійчука, тим самим підтвердивши, що вважають нашу економічну ситуацію стабільною й придатною для співробітництва.

Олег ЛЯШКО.

Київ.

Організована злочинність

ЗОЛОТО В «ЗАГАШНИКУ»

Напередодні недавнього підвищення цін працівниками одного з магазинів Рівненського обласного роздрібного об'єднання «Укрювелірторг» було приховано від покупців понад п'ятсот ювелірних виробів із золота загальною вартістю понад 410 тисяч карбованців. Порушено кримінальну справу, по якій «проходять» 11 посадових і матеріально відповідальних осіб.

НЕ ХОДИВ БИ ТИ… У СОЛДАТИ

Своєрідну вірність Україні продемонстрували деякі працівники Калінінського райвійськкомату міста Горлівки. За хабарі вони видавали гірникам фіктивні довідки про нібито проходження ними навчальних зборів. Такса тверда — день «зборів» — червінець.

Після порушення кримінальної справи на шахтах Горлівки спостерігали досить цікаву картину: забійники, прохідники, інші шахтарі несли гроші не з кас, а навпаки. Як з'ясувалося, за 1,3 тисячі днів «фіктивних зборів» вони змушені були відшкодувати близько 34 тисяч карбованців.

Юрій КРАВЧЕНКО, працівник МВС України.

Всупер…

ЯК І ВСІ, ТІЛЬКИ…

Коли днями по телевізору промайнуло зніяковіле розумненьке обличчя Олеся Семчука, признаюся, на душі стало тепліше. Посеред цієї кричущої дисгармонії раптом війнуло красою таланту, неперебутнім всесиллям духовності. Зрештою — смислом буття. 15-річний вихованець музичної школи-інтернату імені М. Лисенка став першим серед скрипалів на юнацькій Асамблеї мистецтв у Москві. Подумалося: ще не все втрачено, якщо наші діти у важкий час живуть мистецтвом.

Хто ж він, цей юний скрипаль? Заступник директора музичної школи Август Жуков сказав, що Олесь — такий же, як і всі діти, тільки дуже талановитий. Родом з Івано-Франківська, батьки — музиканти. Учень Богодара Которовича, який у ці дні разом із своїм вихованцем

ще у Моск…
чої перемог…
ла відоміст…
Олесь вже …
тул лауреа…
конкурсу с…
чині. І тепе…
на телебаче…

Август С…
шив ще од…
дипломанто…
тижного к…
також став…
фаготист А…

Хоч раді…
моги юних…
ко чимось…
те є в ці…
який без т…
синдромом…
нопідданств…
цьку Асам…
ганізували…
давнього…
тою спрня…
дарованих…
курс бул…
багатьох…
лік, а тепе…

На театрал…

Щойно завершений II з'їзд Спілки театральних діячів України нагадував похорон. Республіканський Будинок кіно, де це відбувалося, мабуть, давно не чув у своїх стінах таких цвинтарних настроїв. Доповідь голови СТД С. Данченка мала назву «Участь спілки в розбудові українського театру» — але практично жоден з тих, хто потім виступав, ні словом не згадав про ту «розбудову». Йшлося про інше: про соціальну незахищеність працівників сцени, про те, що театр не в змозі по-людськи забезпечити тих, хто йому служить, не в змозі навіть по-людськи поховати того, хто на цій каторжній службі по-

Постфа…

мирає. На…
Будинку в…
лодимир …
недавно з…
Київського…
нка, й зве…
маленьким…
бити щось…
ні актори…
ти собі н…
У кого пі…
ся б язик…
чість? Вті…
знайшовся…
сер з Се…
Мархолія…
ступ, у як…
смерть те…
на його в…

Це ж треба!

КАШПІРОВСЬКИЙ ПРОТИ… «ПРАВДЫ»

Інформаційний тиск із колишнього центру на Україну невдовзі може суттєво ослабнути. Так луганським журналістам заявив А. Кашпіровський. Його адвокати збираються подати позов на газети «Труд» і «Правда», які інкримінували йому зв'язок з інопланетянами та інші антисоціальні дії, що, буцімто, спричиняють погіршення здоров'я пацієнтів.

Моральні збитки Анатолій Михайлович оцінює в 5 мільйонів карбованців і по мільйону доларів від кожного видання. Від такого фінансового удару навіть учорашнім прима-газетам оговтатись буде нелегко. Звичайно, коли відповідний вердикт винесе ще й суд.

За три дні лікувальних сеансів у Луганську в місцевих паломників патологій не виявлено. В усякому разі, про це нічого не відомо.

Сергій СКИБА.

Луганськ.

Прецедент

ИК РОЗПОЧАВ.

ЧАННЯ?

Голосу Ук-
вміщено
кономічної
ених у за-
сі — бла-
їх прове-
МНТЦ
я «Райда»
к. 1 люто-
чисте від-
ршу групу
чоловік то-
народні де-
. Мороз та
икладач
семінарії
Інсти-
соціаль-
(колишня
ла) О. Ки-
офіційної
нтів та їх-
тири кур-
ерт...
Верховної
яли пікети
ьке розпо-
магали не
колишньої
ту, моти-
бажаючих
урсах уже
упили до

навчання, не винні у ситуації, що склалася навколо будинку та гуртожитків колишньої ВПШ. Та виникає безліч запитань. Наприклад, невже організатори курсів не знали, що існує рішення передати ці споруди Київському державному університету? І переселення студентів до гуртожитку мало відбутися не пізніше закінчення зимових канікул. Не знали вони й про існування відповідного рішення Вищого арбітражного суду України?

Офіцери, які розпочали навчання на курсах завдяки добродійному вчинку вищевказаних спонсорів, про це не знали. І опинилися у скрутному становищі заложників. Та чи спричинила це Верховна Рада України, перед якою вони виставили пікети?

Власна інформація «ГУ».

На фото: офіцер запасу Іван Савенко розмовляє з полковником В. Мартиросяном.

Фото Олександри КЛИМЕНКА.

Факт

ЙЦАРЦІ НЕ БОЯТЬСЯ

СП «Ні-
кого ста-
ційна фір-
харчування
швейцар-
гольф'єр».
рганізація
ідприємств
чування та
як за ва-
карбованці.
про ство-
комбінату
харчування,
ран швей-
фе «Ві-
омтоварна

крамниця. Завдяки старанням тресту їдалень Ленінського району вже переобладнується кафе «Донецьк», що в центрі столиці. Швейцарські експерти високо оцінили компетентність генерального директора виробничо-комерційної фірми громадського харчування Бориса Ставнійчука, тим самим підтвердивши, що вважають нашу економічну ситуацію стабільною й придатною для співробітництва.

Олег ЛЯШКО.

Київ.

злочинність

недавнього
ацівниками
Рівненсь-
здоров'я
велірторг»
покупців
лірних ви-
загальною
10 тисяч
шено кри-
по якій
садових і
овідальних
ть Украї-
деякі

працівники Калінінського райвійськкомату міста Горлівки. За хабарі вони видавали гірникам фіктивні довідки про нібито проходження ними навчальних зборів. Такса тверда — день «зборів» — червінець.

Після порушення кримінальної справи на шахтах Горлівки спостерігали досить цікаву картину: забійники, прохідники, інші шахтарі несли гроші не з кас, а навпаки. Як з'ясувалося, за 1,3 тисячі днів «фіктивних зборів» вони змушені були відшкодувати близько 34 тисяч карбованців.

Юрій КРАВЧЕНКО, працівник МВС України.

Всупереч реаліям

ЯК І ВСІ, ТІЛЬКИ—ТАЛАНОВИТИЙ...

Коли днями по телевізору промайнуло зніяковіле розумненьке обличчя Олеся Семчука, признаюся, на душі стало тепліше. Посеред цієї кричущої дисгармонії раптом війнуло красою таланту, непереборним всесиллям духовності. Зрештою — смислом буття. 15-річний вихованець музичної школи-інтернату імені М. Лисенка став першим серед скрипалів на юнацькій Асамблеї мистецтв у Москві. Подумалося: ще не все втрачено, якщо наші діти у важкий час живуть мистецтвом.

Хто ж він, цей юний скрипаль? Заступник директора музичної школи Август Жуков сказав, що Олесь — такий же, як і всі діти, тільки дуже талановитий. Родом з Івано-Франківська, батьки — музиканти. Учень Богодара Которовича, який у ці дні разом із своїм вихованцем ще у Москві. Після блискучої перемоги, звісно, прийшла відомість, тим більше, що Олесь вже має високий титул лауреата міжнародного конкурсу скрипалів у Німеччині. І тепер його записують на телебаченні.

Август Олексійович потішив ще однією звісткою — дипломантом цього ж престижного конкурсу в Москві також став учень 4-го класу, фаготист Андрій Качура.

Хоч радість чудової перемоги юних музикантів важко чимось затьмарити, проте є в цій історії момент, який без тіні сумніву назву синдромом жебрацького вірнопідданства. Як відомо, юнацьку Асамблею мистецтв організували творчі спілки недавнього Союзу РСР з метою сприяння розвитку обдарованих дітей. Тож на конкурс були запрошені діти з багатьох колишніх республік, а тепер вже незалежних держав. І кожна з них знайшла можливості, кошти, щоб створити своїм юним посланцям свято. У нашої молодої держави не виявилося ні карбованця, щоб оплатити проїзд, перебування в готелі чотирьом дітям та їхнім педагогам. Ні республіканські профспілки, ні тим більше Міністерство культури не змогли викраяти на це жодної копійки. Дивуймося, посипаймо голови попелом, але всі витрати на утримання наших талантів узяв на себе оргкомітет Асамблеї, тобто Москва... Хто ж ми і якого роду після цього? Сумна риторика!

Сьогодні у лисенківців — свято, прибувають переможці! Там — квіти, радість. Вітаємо мужніх винуватців свята, що відбулося всупереч гірким реаліям!

Людмила БАРАНЕВИЧ.
Київ.

На театральному фронті

Постфактум

Щойно завершений II з'їзд Спілки театральних діячів України нагадував похорон. Республіканський Будинок кіно, де це відбувалося, мабуть, давно не чув у своїх стінах таких цвинтарних настроїв. Доповідь голови СТД С. Данченка мала назву «Участь спілки в розбудові українського театру» — але практично жоден з тих, хто потім виступав, ні словом не згадав про ту «розбудову». Йшлося про інше: про соціальну незахищеність працівників сцени, про те, що театр не в змозі по-людськи забезпечити тих, хто йому служить, не в змозі навіть полюдськи поховати того, хто на цій каторжній службі помирає. На з'їзд прийшов з Будинку ветеранів сцени Володимир Дальський — ще недавно знаменитий актор Київського театру імені Франка, й звернувся до колег з маленьким проханням: зробити щось, аби старі самотні актори могли іноді зварити собі нормального борщу. У кого після цього повернувся б язик говорити про творчість? Втім, такий сміливець знайшовся — молодий режисер з Севастополя Роман Мархолія. Це був єдиний виступ, у якому не йшлося про смерть театру, а про надію на його відродження. Але, здається, з'їздові було не до того. Делегати вирішили: спілка віднині перестає бути творчою й перетворюється на професійну. Головою її обрано Леся Танюка. І ще одна деталь: з'їзд звернувся до Міністерства оборони України з проханням підтримати Львівський російський театр ПрикВО — раніше цей колектив утримувався ГоловПУРом Радянської Армії, а тепер — на грані закриття. Бог дасть, наша армія не покине львів'ян у біді. Але загалом криза зайшла надто далеко, і врятувати від її наслідків наші театри навряд чи зможе й найбільша в світі армія.

Христофор ГРУША.

Це ж треба!

КАШПІРОВСЬКИЙ ПРОТИ... «ПРАВДЫ»

Інформаційний тиск із колишнього центру на Україну невдовзі може суттєво ослабнути. Так луганським журналістам заявив А. Кашпіровський. Його адвокати збираються подати позов на газети «Труд» і «Правда», які інкримінували йому зв'язок з інопланетянами та інші антисоціальні дії, що, буцімто, спричиняють погіршення здоров'я пацієнтів.

Моральні збитки Анатолій Михайлович оцінює в 5 мільйонів карбованців і по мільйону доларів від кожного видання. Від такого фінансового удару навіть учорашнім прима-газетам оговтатись буде нелегко. Звичайно, коли відповідний вердикт винесе ще й суд.

За три дні лікувальних сеансів у Луганську в місцевих паломників патологій не виявлено. В усякому разі, про це нічого не відомо.

Сергій СКИБА.
Луганськ.

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

Факт

КІНО І МАХНО

Створити наближений до дійсності образ ватажка селянських мас періоду 1917—1920 років Нестора Махна поставила за мету знімальна група із Санкт-Петербурга під керівництвом режисера П. Солдатенкова. Двоюрідний онук Махна В. Яланський, який дивом уцілів і живе нині в Гуляй-Полі, вже зустрівся з кінематографістами. Незабаром на славних запорізьких землях почнуться зйомки фільму. На думку його авторів, стрічка про легендарного Махна стане першою спробою правдиво розповісти про складні часи громадянської війни.

«Євро-ІКС».

Знак біди

ОТРУТА В ПЛЯШЦІ ПОРТВЕЙНУ

Страшне лихо скоїлося в одній сім'ї з міста Луганська. 14-річна дівчинка, повернувшись з прогулянки додому, побачила, що в кімнаті лежать знепритомнілі батько, його товариш та 18-річна дружина старшого брата, яка прийшла в цей фатальний день відвідати свекра. На столі стояла пляшка з-під портвейну. Дівчинка викликала «Швидку допомогу», і трьох потерпілих в тяжкому стані доставили в токсикологічне відділення обласної лікарні. Експертиза показала, що в пляшці була дуже отруйна рідина — етиленгліколь, яка по смаку нагадує лікер. Невістку врятувати не вдалося. Чоловіки залишилися жити. Напевне, вони більш пристосовані до всяких отрут. Як ця речовина потрапила в руки любителів випити — не відомо.

Інформбюро «Схід».

ПОГОДА

14 — 15 лютого по Україні передбачається невеликі опади, сьогодні у південних і центральних областях без опадів, вночі і вранці подекуди слабкі тумани. Вітер південно-західний і західний, 5— 12, у західних областях пориви 15—20, у Карпатах до 24 метрів за секунду. Температура вдень 1— 7, у Прикарпатті і на півдні республіки до 10 градусів тепла, вночі від 2 градусів тепла до 4 морозу, у південних і східних областях подекуди до 8 градусів морозу.

По Київській області сьогодні вдень без опадів. Вітер південно-західний, 5—12 метрів на секунду. Температура 1—6 градусів тепла.

ПРО РАДІАЦІЙНУ ОБСТАНОВКУ

Державний комітет України по гідрометеорології повідомляє, що радіаційний фон становить у Києві 12—17, Житомирі —14, Чернігові —12 мікрорентген на годину. Це не перевищує рівнів природного фону.

Життя Рад

ЗБИРАЛАСЯ ЕЛІТА ЗА КОРДОН,

або Чи прикрасить околицю Івано-Франківська «проспект демократів»?

Мене намагалися переконати: мовляв, справа, за «розкручування» якої взявся, на руку лише антидемократичним силам. У такій аргументації вчувалися ще не забуті, добре знайомі нотки, пригадувалися не такі вже й далекі часи. Коли після своїх публікацій (або схвалення критичних матеріалів колег - журналістів до друку) мені, як заступникові редактора міськрайонної газети доводилося не раз і не два вистоювати на «килимі» в першого секретаря міськкому компартії й вислуховувати гнівні тиради господаря кабінету. У хід йшли вислови на зразок «ти дискредитуєш керівників-комуністів», «це вигідно тільки деструктивним силам» тощо. І, як дев'ятий вал, накочувався останній «аргумент»: «На тебе подадуть у суд, а я, користуючись з телефонного права, за яке полюбляє писати ваша братія, зроблю все для того, щоб ти його програв».

Тепер таке вже доводиться вислуховувати від тих, хто ототожнює себе з демократичними силами. В останньому, до речі, дедалі більше сумніваюся. Бо, прийшовши до влади на хвилі антикомунізму та критики тоталітарного режиму, нинішні володарі почали, по суті, застосовувати у своїй діяльності ті самі більшовицькі методи і стиль роботи. Більше того, збираючись свого часу вщент рознести компартійно-номенклатурне «корито», вони одразу ж забули про колишні наміри, як тільки самі одержали доступ до нього. А можливість жити й діяти так, як заманеться, наче полуда заслонила від них головне — хто і для чого посадив їх у керівні крісла...

НАПЕВНЕ, не зайво буде згадати перші, як ми тепер називаємо, демократичні вибори депутатів та нових органів влади. Тоді чи не найвище серед людських якостей цінували чесність, порядність, прагнення соціальної справедливості та вболівання кандидатів за долю свого народу. Й той, хто зумів переконати виборців, що йому властиві ці якості, свого досяг. Більше того, в Івано-Франківській області, зокрема, нова влада мала всі підстави стати владою народного довір'я. Адже за людьми, які посіли керівні крісла, не тягнувся хвіст різних зловживань, котрими встигли прославитися компартійні боси, не мали вони нічого спільного у своїй більшості з попереднім режимом. Треба було лише не повторювати непопулярних діянь своїх попередників. І передусім уникнути спокуси й не протягувати рук до «пирога», який опинився небезпечно близько. Та недарма кажуть, що випробування владою — одне з найважчих. Далеко не всі зуміли витримати його й на Прикарпатті.

Перший скандал спалахнув минулого літа, коли керівники, працівники Рад різних рівнів та «особливо наближені» до них за рахунок фондів для селян та учасників війни придбали легкові автомобілі. Однак це був не перший крок і не перший «кусень пирога». Бо коли пошесть закордонних вояжів охопила Івано-Франківщину (кордон — рукою подати), керівники теж вирішили не відставати від рядових громадян.

Безумовно, нікому не заборонені поїздки за межі України, але, м'яко кажучи, дивує те, під яким «соусом» це робилося. Так, Богдан Мелінишин побував у Канаді разом з директором колективної міжгалузевої фірми «Надія» Мирославом Бойком за рахунок фірми, виступаючи в ролі її гаранта. До Федеративної Республіки Німеччина виїжджав разом із заступником директора фірми «Гомін Карпат» Миколою Боринським нібито для участі в конгресі молодіжних організацій. У той же час М. Боринський мету свого закордонного візиту пояснює необхідністю зустрічі з представниками фірми, які дали згоду на будівництво заводу мінеральних вод у Косівському районі. А заступника голови обласної Ради він запросив як представника Радянської влади.

Кілька разів встиг побувати за кордоном і голова Івано-Франківської міської Ради народних депутатів Ярослав Тайліх. Зокрема, своє службове відрядження до Бельгії він оформив через агрофірму «Прут». Головний спеціаліст управління зовнішньоекономічних зв'язків облвиконкому В. Квочак не тільки давала вказівки працівникам відділу віз і реєстрацій про прискорення оформлення документів тій чи іншій особі, за її стажування у Чехо-Словаччині гроші виклало науково-виробниче об'єднання «Карпати», а за місцем роботи — проставлено виходи на роботу.

Не знаю, чим пояснити,— почуттям вседозволеності та всесильності чи, може, недосвідченістю, але більшість відряджень номенклатури не знайшла відображення у документах Івано-Франківської міської та обласної Рад. Щоправда, дехто схильний вважати, що все просто приховувалося, і тому ніякій гласності ці «вояжі» не піддавалися. Хоча й не виключено, що практична користь від них для Прикарпаття була. Проте очевидно інше — грубе порушення принципів соціальної справедливості під час влаштування закордонних поїздок. Судячи з деяких вояжів, на Івано-Франківщині починає створюватися нова «еліта», яку з повним правом можна назвати гідним спадкоємцем компартійної.

Так, у липні минулого року на підставі запрошення французької фірми «Карета» сформували групу для поїздки за кордон. Приватну за своєю суттю, розпорядженням голови Івано-Франківської міськради Я. Тайліха оформляють як доброчинну акцію «Український культурологічний похід «Єднання-91». До складу входять: завідуюча відділом загсу міськвиконкому Марта Ільницька з сім'єю, старший спеціаліст управління зовнішньоекономічних зв'язків облвиконкому Роман Попадинець з дружиною та двома дітьми, діти голови міськради Я. Тайліха, завідуючого обласним відділом охорони здоров'я В. Стасюка, заступника директора малого підприємства «Інтерсервіс» депутата міськради В. Бондаренка та інші. «Ікарус» для більш ніж місячної поїздки виділило управління магістральних газопроводів «Прикарпаттрансгаз», очолюване І. Петрашем, чия онука теж потрапила до цієї групи. Через два дні після виїзду сімей та дітей до Франції на запрошення цієї ж фірми туди відбуває голова міськради Я. Тайліх та лікар-травматолог першої клінічної міської лікарні Ю. Ільницький. Причому дорослим членам групи Ярослав Тайліх незаконно оформив службові відрядження, на підставі яких вони одержали службові закордонні паспорти. Діти — теж. До речі, прізвища кількох службових осіб та їх «чад», названих вище, фігуруватимуть ще в одній поїздці. Щодо цієї, то вона теж наводить на невеселі роздуми про моральне обличчя людей, які випадково опинилися біля «корита». Ось, приміром, як пояснює елітарність групи завідуюча міським загсом М. Ільницька:

«Організацією поїздки займався Попадинець Роман та Ільницький Юрій (чоловік М. Ільницької.— **В. Т.**). У Франції зі мною була сім'я Попадинців. Дочка Я. Тайліха попала в списки дітей тому, що Я. Тайліх — мій колега (вчилися разом в інституті, а потім працювали в Інституті нафти і газу). Син Стасюка (завідуючого обласним відділом охорони здоров'я.— **В. Т.**) — колега мого чоловіка (разом вчилися в мединституті). Ніяких дітей-сиріт у цій поїздці не могло бути. Їхали діти, які вміють танцювати, співати, молитись, знають катехізис... Дітям дарували дарунки, долари, приносили одяг, взуття».

Що ж, очевидно, скоро в характеристики замість «ідейно стійкий, відданий справі марксизму-ленінізму» вписуватимуть «справжній патріот, знає молитви, катехізис» тощо. Принаймні так воно повинно бути за логікою шановної пані Ільницької. Забув ще додати: очевидно, в Івано-Франківську ще й видадуть інструкцію, згідно з якою за кордон матимуть право подорожувати лише представники елітарних кіл і їхні діти, а не якихось там «гречкосіїв» та «свинопасів». Щоправда, в цьому конкретному випадку незрозуміло, до чого тут доброчинна акція і для чого було відкривати міськвиконкому рахунок для фінансування цього вояжу? Наскільки мені відомо, «добро чинять» якраз для знедолених, а не для тих, хто живе в хоромах та катається мов сир у маслі. Якщо ж до цього додати, що оплата за використання автобуса обійшлася у кілька разів дешевше, ніж потрібно було, то стає очевидним, що своє службове становище названі панове використовують сповна. І як все це нагадує часи, коли під приводом зміцнення дружніх зв'язків на «увеселительные прогулки» за кордон виїжджали представники компартійної еліти, завантаживши багажники «Волг» спиртним та гостродефіцитними продуктами харчування.

Судячи з усього, наближеністю до «сильних світу сього» в Івано-Франківську користуються сповна. Так, у поїздці до Австралії, яку цього разу формував депутат міськради В. Бондаренко, побували його дружина і діти, син старшого спеціаліста управління зовнішньоекономічних зв'язків Р. Попадинця, зять та онука начальника управління магістральних газопроводів І. Петраша (чи не правда, «знайомі все особи», ще з поїздки до Франції — **В. Т.**). Можливо, і цей факт можна було б обійти мовчанкою, коли б на дану акцію, що знову ж таки проходила як благочинна, за вказівкою Я. Тайліха не відкрили спеціального рахунку. На підставі листів заступника голови облвиконкому Є. Чучука виробничі об'єднання «Хлорвініл», «Прикарпаттрансгаз», «СУ-612» перерахували 165 тисяч карбованців.

А про що свідчить те, що протягом року за вказівкою управління зовнішньоекономічних зв'язків було дано дозвіл на виїзд до Польщі секретарю регіональної організації Української республіканської партії Д. Бідочко та її братові, механікові станції технічного обслуговування «Автосервіс» Р. Бідочку? Обгрунтували це необхідністю участі в міжнародних конференціях з економічних питань. Можна лише гадати, що ж то були за конференції, на яких Івано-Франківщину представляв не економіст-учений, а механік СТО. Майже аналогія з Леніним. Коли він, виступаючи перед керівниками Петроградської Ради, вказував, що у вирішенні питання переваг слід надавати людині, в якої є компартійний квиток. Тільки й відмінності, що перевагу нині віддають тим, хто сповідує антикомуністичну ідеологію. А суть від цього не змінюється, оскільки вирішальними знову виступають партійні, а не загальнолюдські інтереси.

Ще один цікавий документ свідчить — колишній помічник голови обласної Ради, а згодом старший спеціаліст управління зовнішньоекономічних зв'язків Р. Попадинець, прізвище якого згадував у зв'язку з попередніми поїздками, далеко не новачок у «закордонних справах». Як видно з протоколу Ужгородської митниці, про затримання предметів контрабанди, ще на початку серпня позаминулого року він намагався провезти через кордон, не зазначивши в декларації, 857 доларів США, німецькі марки та угорські форинти. І коли голова обласної Ради М. Яковина, дізнавшись про неблаговидні діяння свого помічника, дав зрозуміти тому, щоб шукав собі місця за межами установи, Р. Попадинець знову опинився на тепленькому місці — в управлінні зовнішньоекономічних зв'язків. Очевидно, захисники в нього були досить-таки впливові...

І на довершення цієї і так сумної картини ще один штрих. У передмісті Івано-Франківська, поблизу до центру, ударними темпами зводять чималенькі вілли. Місцеві жителі назвали цю вулицю «проспект демократів». І небезпідставно. В основному тут ростуть будинки все тієї ж, хоча й нової, номенклатурної еліти.

Проте я не поспішав би ототожнювати людей, названих мною, з демократичним рухом на Прикарпатті. Передусім це непрофесіонали, які перейняли стиль і методи роботи своїх попередників. Причому багато хто з них вигулькнув не тоді, коли демократичний рух тільки розпочинався, а значно пізніше, коли він, по суті, вже переміг в області. А далі, очевидно, не останню роль зіграло особисте знайомство. Варто лише пригадати пояснення М. Ільницької з приводу формування групи на поїздку до Франції.

Дає себе знати й відсутність опозиції в нових політичних силах. Маю на увазі опозицію в цивілізованому значенні цього слова, будівничу, а не руйнівну, оскільки назвати такою групу з 22 депутатів обласної Ради я не наважився б. Бо коли її лідери Я. Шевчук, І. Попович, Б. Голодюк вриваються до будинку відпочинку й обшукують кімнату голови комітету контролю обласної Ради в час його відсутності, все це дуже нагадує «нову революційну законність» більшовиків після жовтневого перевороту. Проповідуючи ультраліві погляди, той же Ярослав Шевчук чомусь не протестував, коли однодумці «проштовхували» його на посаду заступника головного архітектора області, хоча він (хай вибачать читачі, оскільки вислів належить не мені, а народному депутатові України С. Пушику) за своє життя навіть путнього туалету не збудував. І коли однодумці панів Шевчука, Голодюка, Поповича розпочинають атаку на обласну Раду, то в їх діях, як на мене, те саме прагнення влади.

Безумовно, центристському ядрові на чолі з М. Яковиною сьогодні доводиться нелегко. З одного боку насідають ультрарадикали, з другого — прокуратура області, яка намагається кожен промах голови обласної Ради піддати гласності через колишню компартійну «Прикарпатську правду». До речі, такої терпимості до інакомислення та критики, іноді тенденційної, варто б повчитися й керівникам Рад інших регіонів України, де преса хоча і називається радівською, проте по суті залишається під «ковпаком» керівництва. У той же час «Прикарпатська правда», основне ядро якої становлять колишні інструктори обкому компартії щодо нової влади працює тепер в атакуючому стилі. «Інструкторська» газета має такий вибір тем, за який при попередньому режимі журналісти і мріяти не могли.

А щодо осіб, прізвища яких названо в матеріалі у зв'язку з «вояжами», то більшість з них, очевидно, чітко усвідомила своє становище «каліфа на годину». Тому й прагнуть використати цей час сповна. Головне, щоб вони не встигли повністю скомпрометувати ідею демократії. А далі люди розберуться хто є хто. І в майбутньому, напевне, уважніше придивлятимуться до тих, кому вручатимуть повноваження і владу. Але безперечним залишається одне — чесність і порядність завжди слугуватимуть важливим критерієм оцінки людини. Та не забували б ще при тому за професіоналізм.

Василь ТУГЛУК,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

ДАТИ ПОШТОВХ ПРОМИСЛОВОСТІ

Київська міська Асоціація промисловості, будівництва, транспорту та зв'язку і Рада директорів столиці звернулися до Президента, парламенту та уряду

Промисловість Києва знаходиться на межі цілковитого розвалу. Багато підприємств зупинені частково або повністю, підкреслюється у зверненні.

Все це спричинено розривом господарських зв'язків між підприємствами країн СНД та України, безконтрольним продажем за кордон сировини і напівфабрикатів. Існуюча податкова система не стимулює промисловість, а, навпаки, — відбиває будь-яке бажання працювати, виробляти більше товарів. Додає масла у вогонь і відсутність затвердженого кредитного плану на 1992 рік та промислових кредитних ставок.

Тож на зустрічі з керівниками країн СНД промисловці Києва вимагають від Президента України: **вирішити насамперед питання забезпечення промисловості СНД сировиною і комплектувальними виробами; узгодити цінову політику в країнах співдружності; ліквідувати бар'єри руху сировини і продукції промислово-технічного призначення; розглянути можливість створення міждержавних економічних програм; визначити механізм забезпечення виконання міждержавних угод в економічній сфері.**

Здійснення цих заходів надасть новий поштовх економіці і дозволить відвернути біду.

«ЗІРКА» ВЖЕ НЕ СВІТИТЬ

11 лютого припинило роботу виробниче об'єднання по сівалках «Червона зірка». Рішення про місячну зупинку підприємства ухвалила напередодні конференція трудового колективу. 10 тисяч робітників об'єднання змушені піти у безоплатну відпустку. А керівництво та допоміжні служби хоча й працюватимуть у попередньому режимі, але грошей теж не одержать. Причина зупинки найбільшого і чи не єдиного в Україні підприємства — виробника посівної техніки відома: відсутність металу і непомірні, надмірні ціни.

У четвертому кварталі минулого року, наприклад, металурги України недодали більш як 5 тисяч тонн металу, 6 тисяч 200 тонн чавуну. Та об'єднання якось «викручувалося» і навіть збільшило загальний обсяг виробництва порівняно з обсягом у 1991 році на 104, а товарів народного споживання — на 114 відсотків.

Навіть не вірилося, що підприємство, маючи на своєму рахунку понад 15 мільйонів карбованців, у лютому стане банкрутом. «Лібералізація» цін убила будь-яку надію на виживання. Та й Міністерство економіки України навряд чи зможе найближчим часом допомогти об'єднанню. Адже виділені на січень і перший квартал цього року фонди металурги взялися отоварити лише в другому — четвертому кварталах. А заводчани, розрахувавшись за частину постачених матеріалів, уже заборгували понад 60 мільйонів карбованців.

За словами працівників, це перша зупинка виробництва за столітню діяльність підприємства.

Микола ВОЛОК,
власний кореспондент «Голосу України».
Кіровоград.

Аграрні діалоги

І З'ЯВЛЯТЬСЯ ВЛАСНИКИ...

Верховна Рада України прийняла Закон про форми власності на землю. Тепер готуються зміни і доповнення до Земельного кодексу, визначається плата за землю.

Проблеми земельної реформи в центрі турботи нашого співрозмовника, лауреата Державної премії України 1991 року, директора Українського науково-дослідного інституту по землеустрою, академіка Леоніда НОВАКОВСЬКОГО.

— Леоніде Яковичу, чи не станеться так, що і в земельній реформі Україна змушена буде «йти на аврал»?

— Думаю, що із земельною реформою у нас такого не буде, бо земля є виключно власністю народу України і країни СНД не мають щодо неї ані найменшого права. У Росії вже прямо йдеться про ліквідацію колгоспів, радгоспів, особливо збанкрутілих. Та в росіян теж це далеко не все підготовлено і продумано.

— Як стоїть справа із земельною реформою сьогодні?

— Земельний кодекс наділяє місцеві Ради великими правами. Ми визначили території, підпорядковані сільським Радам, межі населених пунктів. До повного законодавчого забезпечення реформи ще треба багато що вирішити. У багатьох областях наразилися на шалений опір керівників колгоспів, радгоспів, деяких місцевих Рад...

— У Законі про селянське (фермерське) господарство, у постанові про порядок введення цього Закону регламентовано, що з усіх земель колгоспів і радгоспів для фермерських господарств та городів буде виділено лише 7—10 відсотків.

— В Україні нині 42 мільйони гектарів сільгоспугідь. І навіть 10 відсотків — це досить велика площа, особливо, коли взяти до уваги те, що всі попередні роки під городами було не більш як три мільйони гектарів. Якби землю дали ще торік, то вже сьогодні ми мали б значний приріст виробництва продовольства.

— Міністр сільського господарства Олександр Ткаченко, як відомо, домагається капіталовкладень саме в колгоспи. Отже, проект земельної реформи до певної міри суперечить корпоративним інтересам його міністерства?

— Думаю, що тут буде спроба поєднати інтереси громадського та особистого господарювання. Фермерське господарство — господарство родини, сім'ї, колективне — мені бачиться як господарство багатьох родин. Наше продовольче забезпечення «трималося» в основному на колгоспах і радгоспах. Туди вкладено величезні кошти, а продовольчої проблеми так і не розв'язано. І все тому, що в колгоспі працівник не є власником майна, тож і не зацікавлений в його збереженні й примноженні... Через це одне з найважливіших положень земельної реформи полягає в тому, щоб ті господарства, які вдасться зберегти, докорінно перетворити... Тобто маємо поділити власність, створену за роки існування господарства, і землю між усіма працівниками з тим, щоб вони стали співвласниками. І якщо працівник захоче вийти з колгоспу разом зі своєю сім'єю, то матиме таку можливість.

І ще одне. За 70 років радянської влади людей відучили від господарювання, і тепер багато хто вже просто не захоче бути власником, не зможе добре господарювати... Я вважаю, що нав'язувати власність теж ні в якому разі не варто.

Частина населення, безумовно, залишиться в колективних господарствах. Проте, якщо ми не змінимо їх закостенілої структури, за якої трудівник безправний і безвласний, а тільки вкладатимемо в неї гроші, хай і багато, що так обстоює міністр Ткаченко, то ця система, на мій погляд, відімре сама по собі, бо не залишиться бажаючих працювати за таких умов... Тобто навіть у цих структурах слід узаконити власність. Лише тоді, очевидно, люди на селі працюватимуть зацікавлено. Можливо, в сім'ї навіть повернуться з міст діти, особливо, коли врахувати становище з продовольством, що складається в містах. Отже, перетворення нинішніх колгоспів на акціонерні асоціації теж може багато дати. Світовий досвід переконує в цьому.

До того ж загальновідомо, що сьогодні, на превеликий жаль, у сільській місцевості, в основному, живуть старі люди. Пенсіонери якщо й одержать землю, то самі не зможуть її обробляти. Тому вони або комусь здаватимуть ту землю в оренду, або використовуватимуть її мало чим краще, ніж у колгоспі. А в колгоспах — і ми це добре знаємо! — використовують землі дуже погано.

— Тепер, як відомо, продуктивність особистого господарства значно вища, ніж громадського.

— Так. Але це тоді, коли мова йде про ділянки розміром 30—40 соток. Та якщо збільшимо цю ділянку до декількох гектарів, треба буде забезпечити їх власників технікою, добривами тощо. А держава поки що цього не зможе.

— А чи передбачається такий варіант: скажімо, 10 сімей зі своєю власністю захоче вийти з колгоспу і утворити своє господарство?

— Це треба всіляко підтримувати. Звичайно ж, краще ділити землю вже на кооперативи, об'єднання. Тоді простіше розділити майно. Наприклад, у колгоспі є корівник. Ми ж не зможемо ці будівлі розірвати на частини. І тут можливі вже «неформальні» об'єднання людей на родинних чи інших засобах.

— У Законі про селянське (фермерське) господарство, який прийняла Верховна Рада, зазначено, що право на приватну власність громадянин може набути лише через 6 років. Виходить, що людина цей час і матиме власність, і не матиме... І тут, думаю, знову цілком можлива залежність від примх того ж таки голови колгоспу.

— Безумовно. Та все ж, я думаю, якийсь своєрідний «ценз осідлості» повинен бути. Якщо частку землі громадянин одержить від держави безплатно, то, певно, не відразу йому буде дозволено торгувати нею. У всіх країнах є певні обмеження. Будуть вони і в нас. Певно, протягом кількох років власник не матиме права продавати землю. За винятком тих випадків, коли це стосується продажу житла. Не повинно статися так, щоб земля з рук тих, хто має володіти нею з метою виробляти продукцію, стала об'єктом наживи тих, хто займатиметься лише перепродажем.

Інтерв'ю вів Іван БЕЗСМЕРТНИЙ,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

З пошти

ПІД КОНТРОЛЬ ПРОФСПІЛОК

Перехід до ринкової економіки повинен відбуватися не за рахунок зниження матеріального рівня трудящих. А Указ Президента України про соціальний захист населення за умов лібералізації цін від 12 грудня 1991 року зовсім не захищає населення від зубожіння, бо тарифні ставки, посадові оклади, соціальні виплати підвищено на 100 відсотків, а ціни підскочили у 5—10 разів.

Ми рішуче виступаємо проти необдуманих й антинародних заходів Кабінету міністрів України. Вважаємо, що такі реформи треба проводити з участю Ради Федерації незалежних профспілок України і під її безпосереднім контролем.

У зв'язку із стрімким падінням життєвого рівня трудівників пропонуємо негайно припинити туристичні вояжі за кордон, безконтрольне вивезення продуктів і промислових товарів за межі України, підвищити заробітну плату та інші виплати залежно від індексації цін, припинити продаж сировини й матеріалів з підприємств кооперативам, не підвищувати ціни на комунальні послуги пенсіонерам та багатодітним сім'ям, забезпечити безплатними обідами бідних і сиріт.

Українському урядові потрібно зробити все, щоб припинити дальше зубожіння народу.

За дорученням Коломийської регіональної асоціації незалежних профспілок голова
Я. НОВАК.
Коломия
Івано-Франківської області.

Кафедра

У Києві почав роботу Інститут національних відносин і політології. АН України. Його директор, член-кореспондент Академії наук України доктор історичних наук Іван КУРАС презентує цей заклад на сторінках нашої газети.

Іван КУРАС: «НЕ ЖИВЕМО, А СПЛАЧУЄМО БОРГИ»

— Іване Федоровичу, чи не занадто пізно ми збагнули, що нині, коли такими напруженими стали міжнаціональні відносини, не маємо науки про ці відносини, бо завжди вважали, що дружба народів СРСР — вічна і непорушна?

— Сьогодні світ надто відкритий, але разом з тим і надто етноконфліктизований. Україну, слава Богу, кровопролиття, братовбивча міжнаціональна війна поки що обминали. Напевне, тут зіграв свою роль менталітет нашого народу. Адже навіть політичні партії України, незалежно від своїх платформ, сходяться на ідеї громадянського миру.

У нас написано сотні дисертацій про інтернаціоналізм, патріотизм. Але я не знаю жодної праці українських учених з психології національного конфлікту. Свого часу ми викинули за борт свого наукового діапазону теорії західних учених, чим штучно закрили саму проблему міжнаціональних конфліктів. Тому знову приречені наздоганяти. Іноді складається враження, що не живемо, а безперервно сплачуємо борги перед минулим.

Ви запитуєте, чи не надто пізно ми схаменулися? Але ж Микола Скрипник ще в 20-ті роки створив кафедру з національних питань. Я й досі не перестаю шукати сліди тієї його діяльності, адже десь мусить бути архів кафедри.

Набагато пізніше, десь у 1989 році, Президія Академії наук України поставила цю проблему на практичну основу — спеціальною постановою створила центр дослідження міжнаціональних відносин. Навіть було розроблено цікаві проекти координації наукової діяльності центру з національними культурними товариствами, намічалося видавати журнал «Народи України»... Однак її керівника запросили на постійну роботу до ООН, і центр, по суті, розпався.

— Створення Українського науково-дослідного інституту національних відносин і політології — подія неординарна. Адже в жодній республіці колишнього Союзу не було й досі немає такого спеціалізованого закладу, хоч Україна, як порівняти з іншими, — відносно спокійний регіон. Які завдання, напрями наукового пошуку інституту?

— У нашій колишній державі не було виваженої послідовної національної політики.

За досвідом ми їздили до Гарвардського університету і Філадельфійського інституту східноєвропейських досліджень, хоч, зрозуміло, їхні рекомендації базувалися на кабінетних висновках, були відірвані від реального життя. Ми в нашому інституті поєднуватимемо фундаментальні і прикладні дослідження з теорії й історії національних відносин, проблем політології. Інститут буде потрібним суспільству лише тоді, коли торкатиметься живого процесу національних відносин в Україні, оперативно реагуватиме на всі події нашого життя. Тому в регіонах компактного проживання національних меншин — Галичині, Закарпатті, Криму, Донбасі, Одесі — напевне, згодом буде створено якщо не філії, то невеликі відділення інституту.

Хотів би в цьому контексті зауважити ось що — напевне, є необхідність відмовитися від терміну «національні меншини», оскільки, на мою думку, це асоціюється з концепцією «старших» і «менших» братів. Україна ж проповідує рівність усіх націй і народів, які мешкають на її території і поважають її закони й традиції.

— Справді, дуже слушне зауваження. Оперуватимемо поняттям «етнічні групи». Якщо ваш інститут так глобально й всебічно вивчатиме психологію етнічних груп, то чи враховуватиметься при доборі кадрів національність науковців?

— Безперечно. Чому в нас сьогодні так важко прогнозуються міжнаціональні конфлікти? Бо всі починають з кінця, а потрібно — з коріння.

При доборі науковців (а їх передбачено не більше 50) ми вже зіткнулися з однією з найбільших проблем — знанням мов. Наприклад, створили кабінет єврейської історії й культури, для якого дуже нелегко було підібрати співробітників, які б володіли івритом. Чому кабінет саме єврейської культури? Бо євреї споконвіку жили в Україні. Масова еміграція їх сьогодні — не на користь нашій державі. У 20-х роках при Українській Академії наук вже існувала кафедра єврейської культури, яка пізніше виросла в інститут єврейської культури. Однак з наступом репресій на всю гуманітарну сферу в 1949 році за вказівкою Кагановича — дивний парадокс, чи не так? — цей науковий центр було закрито, а його співробітників відправлено «вивчати» культуру народів Сибіру. Тому створення такого кабінету — це відновлення історичної справедливості, повернення ще одного боргу минулому.

— Іване Федоровичу, розвиток міжнаціональних відносин в Україні сьогодні абсолютно непрогнозований. Чи не візьме на себе ці функції ваш інститут і стане дорадчим органом парламенту України?

— Не хочу бути розумним заднім числом, але пригадайте оте дивне інтерв'ю Горбачова Українському телебаченню, де він кілька разів повторив, що Харків увійшов до складу України в 1923 році. Напевне, хтось же вклав в уста тодішньої першої службової особи Союзу цю думку. І вклав з певною метою, так, щоб вона прозвучала на весь світ.

Я гадаю, що Інститут міжнаціональних відносин і політології має прогнозувати передконфліктні ситуації, готувати аналітичні статті, хронологічні об'єктивні матеріали і виносити їх на широкий загал, щоб не лишалося місця для провокацій, міжнаціонального розбрату, протистояння. Ми б дуже хотіли заслужити в свого парламенту довіру.

— Напевне, інститут буде радником і в політичній сфері. Сьогодні ж складається враження, що кожен, хто оперує кількома десятками політичних термінів, з телеекрана, перед мікрофоном, з газетної полоси оголошує себе політологом. Але ж своєї політологічної школи ми досі не мали. Звідки ж в Україні раптом з'явилося стільки самоуків-політологів?

— Справді, українська політологічна наука нині лише в зародковому стані. Історики КПРС, викладачі наукового комунізму сьогодні не соромляться називати себе політологами. Це і не правильно і аморально.

Нині в усіх університетах України створено кафедри політології, політологічними дослідженнями займатиметься й наш інститут. Отже, незабаром матимемо й українську школу політологів.

— У вашому кабінеті я звернула увагу на унікальне видання — «Енциклопедичний словник Брокгауза — Ефрона». Напевне, на його місці зовсім недавно стояло повне зібрання творів класиків марксизму-ленінізму. Іване Федоровичу, зовсім недавно і ви були відомим в Україні фахівцем з історії КПРС. Вам не боляче було розлучатися зі своїми старими переконаннями?

— Днями я почув такий коментар радіостанції «Свобода» до сучасних подій у державах колишнього Союзу: «В Україні комуністи перефарбувалися в націоналістів, у Росії переорієнтувалися на демократів, і через те таким складним є процес демократизації в колишніх республіках СРСР».

Розумієте, все не так однозначно, як це подає «Свобода» або деякі наші «майстри» ставити крапки над «і». Змінюються часи — змінюються й люди. І процес переосмислення тих істин, у які колись вірив, набагато складніший, ніж про це пишуть у книжках.

Свого часу я підготував наукову роботу про політичні дрібнобуржуазні, як їх тоді називала радянська історіографія, партії України кінця XIX — середини XX століття. Вона вийшла у світ набагато пізніше, в 1978 році. Коли я вперше вів професійну розмову на історичні теми за кордоном, мені продемонстрували моє «досьє». З'ясувалося, що «буржуазні» історики ділять радянських науковців на дві категорії: відверто ортодоксальних і тих, які в межах комуністичної доктрини мають певну наукову вартість. Мене віднесли до другої категорії. І в цьому моє скромне виправдання за своє минуле.

Вела розмову Катерина КІНДРАСЬ, спеціальний кореспондент «Голосу України».

Спорт

ОСІЧКА ХОКЕЇСТІВ

Позавчора на Олімпійських іграх подій відбувалося не так вже й багато. Розігрували лише кілька комплектів нагород.

Досить оригінально вчинила ковзанярка з Німеччини Жаклін Бьорнер на дистанції 1500 м. Вже в першому забігу показала результат — 2:05.87, який став золотим. Як не старалася американка Бонні Блайн, переможниця на 500-метрівці, перевершити час, показаний Ж. Бьорнер, але забракло сил, особливо на фініші. Адже Бонні за фахом спринтерка.

На такий собі родинний розподіл медалей перетворилися змагання саночниць-одиночниць. Сестри з Австрії Нойнер були найсильнішими. «Золото» прикрасило Доріс, а «срібло» — Анжеліку. Гадаю, що в парних санях ці дівчата — теж дуже грізна сила.

Наша Наталка Якушенко посіла восьме місце. Киянка — срібний призер відкритого чемпіонату СНД. Її наставник Климентій Гаткер вважав перед стартом, що шосте місце для Наталки було б великим успіхом.

Як бачимо, Якушенко трошки не дотягла до запланованого результату. Але потрапити до компанії найсильніших у світі — також пристойний показник. Тим більше, що наша землячка — лише на перших метрах спортивної кар'єри. Попереду в неї, сподіватимемося, перемоги. А старти, як стверджують фахівці, — стихія Наталки Якушенко. Ця чарівна дівчина не зазнала хвилюватися...

Нарешті, й на хокейному турнірі відбувся матч, який можна віднести до найвищої категорії. Зустрілися — Об'єднана команда і збірна Чехо-Словаччини — 3:4 (1:2, 1:0, 1:2).

У дебюті гра була хаотичною, не милувала око захоплюючими комбінаціями. І п'ять тисяч глядачів, які зібралися в залі, здавалося, почали нудьгувати. Але їх розбурхав красивий кидок олімпійського чемпіона Калгарі Кравчука. Ця подія, зрозуміло, додала масла у вогонь. Протягом двох з половиною хвилин чехо-словацькі хокеїсти спершу встановили рівновагу, а потім вийшли вперед.

У другому періоді Юшкевичу вдалося зрівняти рахунок — 2:2, скориставшись чисельною перевагою. До речі, обидва суперники довели, що добре вміють використовувати зайвого гравця. По два рази кожний реалізував такі нагоди.

І в третій двадцятихвилинці хокеїстам ОК весь час доводилося наздоганяти суперника. Нападаючий збірної Чехо-Словаччини Ланг робить рахунок — 3:2, влучним кидком відповів Борщевський. А переможну крапку за дві хвилини до кінця поставив Росол. Це була його п'ята шайба на турнірі.

Тренер ОК Віктор Тихонов на останній хвилині замінив воротаря шостим польовим гравцем. Але марно. Вихованці видатного в минулому чехо-словацького форварда Івана Глінки перевагою не поступилися.

Отже, ОК зазнала першої поразки. Втім, особливо хвилюватися, мабуть, немає рації. Адже головні події, коли вирішуватиметься доля нагород, ще попереду...

Учора Альбервіль знову вітав норвезького лижника Вегарда Ульванга, який виграв гонку на 10 км.

Віктор ГЕНЧУК.

ПРІОРИТЕТ ПРИ ВСТУПІ

ПОВІДОМЛЕННЯ ПРЕС-СЛУЖБИ ФК «ДИНАМО» (КИЇВ)

Дванадцятого лютого о 15.00 за місцевим часом в штаб-квартирі ФІФА, в Цюріху (Швейцарія), відбулася зустріч керівників цієї міжнародної футбольної організації з українською делегацією у складі: президента Федерації футболу України Віктора Банникова, президента ФК «Динамо» (Київ) Віктора Безверхого та президента Спілки адвокатів України Віктора Медведчука.

Як повідомив телефоном Віктор Банников, президент ФІФА Жоао Авеланж приязно зустрів українських офіційних осіб і побажав їм плідної роботи в Цюріху. Генеральний секретар ФІФА Йозеф Блаттер підкреслив, що Україну як суверенну державу визнало багато країн світу. Внаслідок цього їй буде надано пріоритет при вступі до ФІФА.

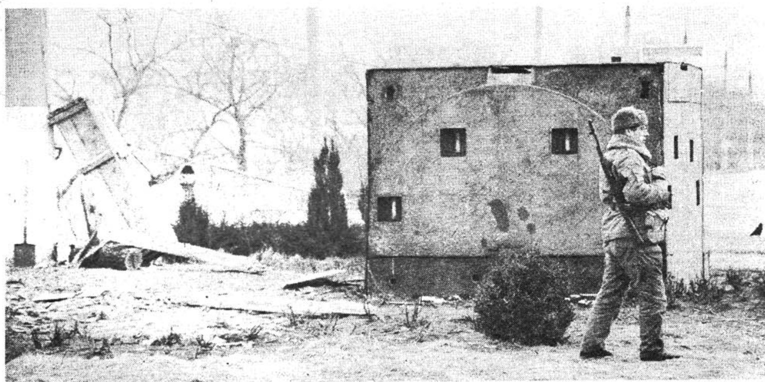
Усі документи, надані українською делегацією, прийняті керівництвом ФІФА для вивчення. На найближчому виконкомі ФІФА (2—3 липня відбудеться її конгрес) вирішуватиметься питання про членство в ній Федерації футболу України, а 18 лютого — про участь українських клубів в європейських Кубках.

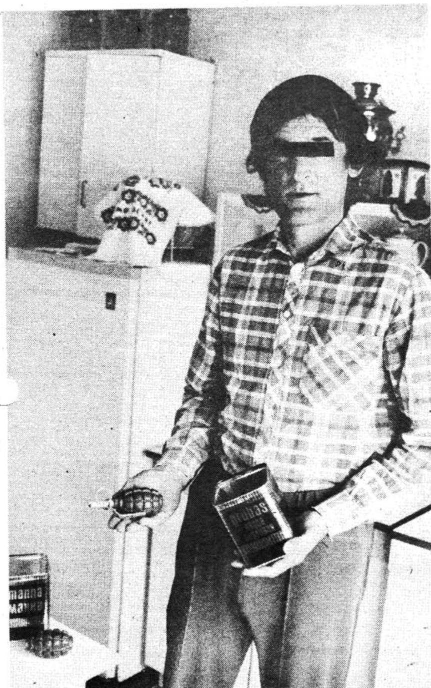
Повідомлення з Цюріха дають підстави сподіватися, що вже найближчим часом українське футбольне питання буде вирішено позитивно.

ЗАПАХ ВОЄННОЇ АЙВИ

Дім — це те, мабуть, куди можна завжди повернутися. Це я зрозумів після Чорнобиля. Довелося залишити батьківську хату, попрощатися із немічними сусідками. Але без пам'яті живуть лише манкурти, з усіма ж нами вона до скону.

У відрядженні до прикордонного з Молдовою району Одещини почув розмову про це фермера Володі Нігрея з придністровським бойовиком Володею (із зрозумілих причин прізвища його не називаю).

— Знаєш, в чому твоє багатство? — спитав він. — Навіть не в 250 гектарах землі. Головне, що по твоїй хаті не стріляють. Коли в тебе душа спокійна, тоді багато роботи можна переробити. Я ж у себе вдома маю п'ять гранат-«лимонок» та ще п'ять автоматів на складі. Ми в Дубоссарах готові тепер захищати свої оселі...

Я бачив, як декотрі з Придністров'я шукали собі хати на Одещині, брали землю. На той випадок, коли доведеться стати біженцями. Але за теперішніх цін, а подекуди й з вини голів колгоспів — це дуже непросто. Проте щоб змусити людину бодай подумки залишити свій дім, треба вчинити чимало зла.

Свідомо не обстоюю чиїхось позицій, як і не подаю анатомії конфлікту. Імперія, покроєна на Злі, впала. Але Зло продовжує жити — у недавній смерті голови колгоспу з Одещини, прошитих автоматними чергами автомобілях і зброї. На цих фотографіях, зроблених в Дубоссарах **Олександром Гляделовим,** — його багато. Надто багато. На носі посівна, робота в садах, а тут все дихає війною.

— Цього року навіть айва пахла порохом, — розповідав мені селянин в літах. — Хоч би посіяти вдалося за теперішніх цін на солярку чи трактор.

Я ж подумав про те, що імперії просто так не руйнуються. Вони намагаються забрати під свої уламки якнайбільше жертв. Жертв не тільки у смертях людських, а й у більшовицькій нетерпимості до думки і волевияву сусіда.

На цю хворобу національної «лівизни» ще довго хворітимуть незалежні країни колишнього Союзу. Принаймні не одну посівну.

Віктор КОСАРЧУК.

Експрес-новини

Згідно із заявою Інституту міжнародних фінансів Росія має виплатити в цьому році відсотки по зовнішній заборгованості колишнього СРСР, незважаючи на жорстку інфляцію та спад виробництва. У звіті інституту, великого науково-дослідного центру, який об'єднує представників 135 провідних банків світу, йдеться, що Росія зможе виплатити, продаючи золото й нафту.

* * *

У рамках поїздки до СНД держсекретар США Бейкер прибув до столиці Таджикистану Душанбе. У центрі його переговорів з керівниками Таджикистану й Узбекистану, до якого Бейкер згодом прибуде, стоятимуть питання розширення зв'язків США з обома республіками. Американський держсекретар уже відвідав Азербайджан та Туркменистан. Він висловив готовність рекомендувати президентові Бушу найближчим часом визнати Азербайджан як незалежну державу.

* * *

Спеціальний посланник ООН в Югославії Венс запропонував генеральному секретареві Галі прискорити відправку до цієї країни сил ООН для підтримання миру. Невдовзі відкриється засідання Ради Безпеки, яке прийме остаточне рішення з цього питання. Тим часом хорватські засоби масової інформації повідомили про нове порушення угоди щодо припинення вогню, підписаної 3 січня.

* * *

Міністр закордонних справ Німеччини Геншер закликав країни СНД до знищення тактичних ядерних арсеналів. Цей вид ракет, підкреслив німецький міністр на прес-конференції в Токіо, найважче виявляти і контролювати. Одночасно він вказав на необхідність ліквідувати в Європі всі, як американські, так і колишні радянські, ядерні озброєння.

* * *

За словами віце-президента США Куейла, його недавні відвідини Прибалтики стали істотним внеском у справу визнання незалежності й свободи держав Балтії. (Під час візиту він оголосив новий пакет американської допомоги Литві, Латвії та Естонії на загальну суму 18 мільйонів доларів.

* * *

Уряд Чилі звернувся до Росії з проханням дозволити госпіталізувати колишнього главу партійно-державного керівництва НДР Хонеккера у зв'язку з погіршенням стану його здоров'я. Для цього потрібні офіційні запевнення з боку російського уряду в тому, що Хонеккера не буде передано третій країні в разі виходу з посольства Чілі в Москві, де він знайшов притулок два місяці тому.

Рольф ВЕЛЬБЕРТС:

«УКРАЇНА БУДЕ ЄВРОПЕЙСЬКОЮ ДЕРЖАВОЮ...»

У дипломатичних колах

— Пане Вельбертс, ви прожили в Україні два з половиною роки не спостерігачем, а діяльним учасником її оновлення. Тож можете й оцінювати все, що в ній відбулося, і аналізувати...

— Це був найцікавіший період мого життя. Мабуть, банально говорити про мої почуття до фантастичної краси Києва, але це так. Якось на одному з мальовничих схилів, що на Подолі, на історичному, але занедбаному кладовищі я побачив жовто-блакитний прапор. Півтора десятка юнаків і дівчат виполювали бур'ян на забутих могилах, прибирали усілякий мотлох. І це в суботу. Мене вразило, що вони не виголошували промов під прапором, а працювали. Нагадаю: це було задовго до того, як жовто-блакитний прапор став державним.

Ми розговорилися, й вони не побоялися сказати, що є членами Руху. Їхні погляди були нові і незвичайні. Тоді я вперше зрозумів, що Україна шукає своєї дороги — без Союзу, що треба чекати великих подій. І вони прийшли.

— Ви їх передбачали?

— Я відчував, що вони неминучі, але що зміни відбудуться з такою швидкістю, звичайно, не міг передбачити. Маю на увазі політичні події, незалежність України...

— Ви приїхали з країни достатку. Як ви оцінюєте нашу, так би мовити, побутову дійсність? І як з нею уживалися?

— Можна звикнути. Але я не оцінював би ситуацію.

Із досьє «Голосу України»

Консул Посольства Федеративної Республіки Німеччина в Україні Рольф Вельбертс. 36 років, володіє кількома європейськими мовами, російську знає достатньо, щоб читати класиків в оригіналі, всерйоз вивчає українську, вважаючи це необхідним для подальшої роботи. І небезпідставно: пан Вельбертс одержав нове призначення в Бонні. Відтепер він — співробітник Міністерства закордонних справ, радник з питань, що стосуються відносин з Україною.

Наш кореспондент узяв інтерв'ю у консула Вельбертса незадовго до його від'їзду.

«танцюючи» тільки від магазинних полиць. хоча, скажу відверто, їхня бідність не додає оптимізму. Інколи чув звинувачення деяких людей на адресу нинішніх політиків, що це вони довели економіку до краху. На мою думку, сьогоднішні українські політики змушені розв'язувати проблеми, які створили їхні попередники. Доводиться сплачувати старі борги — занадто довго країна жила в кредит.

— Вам було цікаво працювати?

— Дуже. Я працював у Парижі і Сеулі, об'їздив чимало країн, але тільки в Україні відчув, як робиться історія. Тут вирішується доля не лише України і Росії, а й усієї Європи. Саме так. Сьогодні одна половина Європи живе в «люксі», а інша в «комуналці». Причини відомі. Але ці дві половини — на одному континенті й ми — сусіди. Звичайно, якщо така нерівність триватиме й далі, то ситуація не буде стабільною. Щоб досягти спокою для народів Європи, ми разом повинні створювати нормальний для всіх рівень життя.

— Яким ви бачите майбутнє України?

— Україна буде великою європейською державою. Звичайно ж, розв'язавши свої економічні проблеми. Певен, що вона з ними справиться. І Німеччина може відіграти в цьому важливу роль. Так, у нашій історії були й гіркі періоди. Але ми розуміємо проблеми, що хвилюють Україну, бо маємо досвід Східної Німеччини. То чому б не застосувати цей досвід в Україні? І я радий, що матиму шанс сприяти такому співробітництву.

— Вам до вподоби ваше нове призначення?

— Надзвичайно. Я радий, що одержав його, бо цікавішу роботу і уявити важко.

— У чому полягатимуть ваші функції як радника у справах України?

— Насамперед сподіваюся, що моє знання України, мої щирі почуття до її людей дозволять мені зробити для наших народів якомога більше корисних справ. Думаю, що аналізи ситуацій в Україні, які готуватиму для уряду ФРН, оперативна діяльність по розвитку контактів сприятимуть прийняттю зважених і об'єктивних рішень.

Знаєте, у Києві я мало не вперше переконався в мудрості відомого прислів'я: «Не май сто кіп у полі — май друзів доволі». І для мене дружба з цими людьми, яким зараз так нелегко, значно важливіша від багатьох матеріальних благ. З такими почуттями щирої дружби й поваги до України я й переходжу на нову роботу.

Інтерв'ю взяла Валентина ПИСАНСЬКА.

Фото Михайла МОСЕНЖНИКА.

«Гаряча» точка

ЧЕКАЄМО ТИЖДЕНЬ, А ПОТІМ...

Площу Республіки столиці Казахстану заповнили «Волги» з традиційними шашечками. Це був уже другий етап акції таксистів. 7 лютого вони поховали колегу, по-звірячому вбитого під час роботи. Залишились без батька троє дітей.

Після похорону водії таксі направились на площу, вимагаючи від уряду убезпечення. Зібралися всі чотири таксопарки столиці. Обрали страйковий комітет. Вимоги мітингуючих: зменшити план (сьогодні він становить щомісячно 5 тисяч 200 карбованців, і лише 35 відсотків з них піде водієві на заробітну плату), а також зменшити вартість проїзду за один кілометр з двох карбованців до одного.

— Кого ми повинні возити за нинішніми цінами — капіталіста і «грошовий мішок»? Чому таксі має бути тільки для буржуїв? А що, селянин і робітник — не люди? — Ось такі розмови велися на площі Республіки.

Довго чиновникам і представникам влади, що прибули на площу, не вдавалось умовити таксистів приступити до роботи. Однак після переговорів були створені узгоджувальні комісії. Мабуть, компроміс знайдуть, але таксисти погодились чекати лише 7 днів.

Тетяна КОСТІНА.

Алма-Ата.

ОПОЗИЦІЯ ДЕМОНСТРУЄ СИЛУ

Чутка про можливий штурм «комуністичного парламенту», який нібито відбудеться 12 лютого в Душанбе, не підтвердилася. Відзначаючи в цей день роковини трагічних подій, що сталися два роки тому і вразили столицю Таджикистану, організатори мітингу були максимум передбачливі, аби не допустити повторення безпорядків.

«Ми впевнені, що лютий 90-го було спровоковано тими, хто обстоював збереження імперії, насамперед керівниками компартії», — заявив на мітингу голова народного руху «Растохез», народний депутат Таджикистану Тахір Абдуджаббор.

Багато з тих, хто виступав, обстоював розробку й прийняття нової Конституції, нового закону про вибори. Тільки після цього, на їхню думку, слід розпустити нинішній парламент, в якому 95 відсотків становлять комуністи. Однак з цією позицією не згоджуються лідери Демократичної партії та Ісламської партії відродження. Вони наполягають на негайних перевиборах.

—Свобода й демократія в республіці поки ще остаточно не перемогли, — лунало не раз з імпровізованої трибуни. Проте з промов було не зовсім зрозуміло, яким шляхом піде Таджикистан, щоб досягти заповітної мрії. Існує побоювання, що посилиться так званий «ісламський фактор». Базується такий прогноз на тому, що більшість жителів 5-мільйонного Таджикистану — мусульмани. Вони легше й охочіше сприймуть і підтримають ідеї, освячені ісламом, ніж, скажімо, цінності західного способу життя. Адже не випадково полум'яний заклик одного з виступаючих: «Демократія і свобода переможуть!» — викликав у багатотисячного натовпу звичні йому «Аллах Акбар!», а зовсім не здравиці на честь демократії. А завершився мітинг поминальною молитвою.

Юрій КУШКО.

Душанбе.

Коротко

За рішенням уряду Білорусі режиму найбільшого сприяння у торгівлі надано прикордонному району, розташованому на північ від Бреста. Таким чином у республіці з'явилася перша зона вільного підприємництва.

* * *

З ініціативою перевести киргизьку писемність з кирилиці на латинський алфавіт виступила демократична партія «Еркин Киргизстан». На думку її членів, латинська абетка багато краще зможе передати фонетичну будову киргизької мови.

* * *

Постанову про порядок індексації грошових прибутків населення у зв'язку з підвищенням цін і тарифів прийнято урядом Молдови. Згідно з урядовим документом, не індексуватимуться лише ті прибутки, які будуть одержані від підприємницької діяльності або володіння приватною власністю.

* * *

«Вірменія також прагне створити власну армію. Але, тверезо оцінюючи реальну ситуацію, поки що обмежиться формуванням національної гвардії». Про це заявив Президент Левон Тер-Петросян під час зустрічі з командуванням сьомої гвардійської армії, яка дислокована в республіці.

* * *

Всесвітній конгрес казахів відбудеться на початку вересня цього року в Алма-Аті. Взяти участь у ньому запрошені всі казахи, що волею долі опинилися за межами своєї історичної батьківщини.

* * *

Близько 500 вчених колишньої союзної Академії наук виїхало працювати до Європи й Америки протягом трьох останніх років. І лише 100 з них планують повернутися після закінчення контрактів. Ці дані навів російський міністр науки, вищої школи й технічної політики Борис Салтиков.

* * *

Мережу власних магазинів і ремонтних станцій збирається відкрити в Литві, Латвії та Естонії всесвітньовідома компанія «Тойота». Вже нинішнього року до них прийдуть спеціалісти фірми. Їхнє завдання — визначити, які саме моделі автомобілів найбільш придатні для умов Прибалтики.

Передано в номер

Проголошення Україною незалежності «слід розглядати як безповоротний розрив з Росією»,— пише в газеті «Армд форсиз джорнел» колишній заступник міністра оборони США і помічник генерального секретаря НАТО В. Гарбер. Укладені між двома країнами угоди, а також утворення Співдружності Незалежних Держав «в короткостроковій перспективі утворили основу для мирних відносин між Україною і Росією». Проте «в той час, коли все вказує на те, що Україна — одна з найбільш стабільних і відповідальних держав, що постали на уламках радянської імперії, майбутнє Росії зовсім не таке вже й безхмарне».

«Україна важлива не лише з геополітичної точки зору, але і як республіка, що, на думку західних експертів, має найбільші шанси на успіх в ролі суверенної держави. Україна найбільш підготовлена до економічної незалежності. На підтвердження цієї тези автор посилається на дані Дойче банку, згідно з якими Україна готова до економічної незалежності на 75 відсотків, Прибалтійські республіки — на 70, Росія — на 65, Кавказ — на 48, Білорусь — на 42, Молдова — на 40 і Середня Азія — на 28 відсотків».

«Із усіх колишніх Радянських республік в Україні, мабуть, найбільш стабільний політичний клімат. На відміну від Росії в Україні немає прихильників «жорсткої лінії» або інших фракцій, які могли б посіяти нестабільність. Політика України щодо національних меншин, розроблена Рухом, принесла щедрі плоди на референдумі з питання про незалежність... Хоча й мають місце нестача продуктів і товарів, а безробіття зростає, ніхто не передбачає можливості якихось значних «продовольчих бунтів» або потрясінь на Україні».

«Проблема відносин між Україною і Росією — це проблема відносин двох великих держав, одна з яких значно переважає за могутністю іншу. Теж саме характерне для відносин між США і Мексікою або США і Канадою, в рамках яких Мехіко і Оттава змушені пристосовуватися до могутності Вашингтону.

. Сперечання навколо Збройних Сил колишнього СРСР, і, особливо, Чорноморського флоту, можливість того, що Росія виступить захисником 11,34 мільйона росіян, що проживають на Україні, або навіть вимагатиме повернути Крим, означають, що неможливо виключити використання сили у відносинах між Росією, і Україною»,— говориться на закінчення статті.

Власкори повідомляють

Мінськ

БІЗНЕС БЕЗ КОРДОНІВ

У Мінську відкрилося представництво польського підприємства зовнішньої торгівлі «Оптімакс-Трейд». Ця фірма співробітничає з білоруськими партнерами вже два роки. Щорічна сума контрактів становить 6 мільйонів 200 тисяч доларів США. В планах польських і білоруських бізнесменів відкриття мережі магазинів у великих містах республіки, будівництво й обладнання м'ясопереробного і цегельного заводів, участь в діяльності мінських бірж.

У перспективі — співробітництво з іншими республіками колишнього Союзу, в тому числі з Україною.

Віктор ХОРОШКО.

Бішкек

ДІВАТИСЬ НІКУДИ

За сімейними та візитними картками з квітня продаватимуться основні продовольчі й промислові товари в Киргизстані. Відповідна постанова уряду, яка регулює режим торгівлі й норми відпуску товарів, опублікована в пресі. Донедавна керівництво республіки неодноразово заявляло, що не вдасться до цього кроку. Але критична ситуація на споживчому ринку змусила запровадити такий непопулярний захід.

Одночасно суворішим стане порядок видачі ліцензій на вивезення з республіки різних товарів і продукції. Оформлятиме ці документи спеціальна комісія, яку очолює віце-прем'єр.

Євген ДЕНИСЕНКО.

Ташкент

РЕЦИДИВ МИНУЛОГО

«Доля СНД цілком залежить від додержання республіками принципів рівноправ'я та взаємоповаги. Поки ж не вдалося позбутися рецидиву минулого, і час від часу постає образ «старшого брата». Таку думку висловив Президент Узбекистану Іслам Карімов у Швейцарії на Міжнародному економічному форумі.

Зульфія РАСУЛІ.

Актуально

«Я, МОЖЛИВО, ЩЕ ПОВЕРНУСЬ

до політичної діяльності, якщо російське керівництво зрадить демократичні реформи», — заявив американським тележурналістам колишній радянський Президент Горбачов. На його думку, введення надзвичайного стану в економіці Росії небезпечне. Особливо за того соціального напруження, яке нині склалося. Адже це може призвести до виникнення таких форм правління, які несумісні з демократією.

НЕ ВИКОРИСТАНО — НЕ ОЗНАЧАЄ ВТРАЧЕНО

18 тонн гуманітарної допомоги відправила до Прибалтійських держав Швеція. Найбільшу частку вантажу становлять невикористані медикаменти з польового госпіталю, який країна обладнала в Саудівській Аравії під час війни в Перській затоці.

СІЛЬ Є, ДАЙТЕ ГРОШІ НА ХЛІБ

Поширюється страйк на Солегорському калійному комбінаті в Білорусі. Повністю зупинили видобуток солі дві шахти із чотирьох. Інші підприємства комбінату готові приєднатися до страйкуючих. Робітники вимагають підвищення заробітної плати і скорочення податків.

Застереження

ГРИМАСИ ПРИВАТИЗАЦІЇ

Вже кілька днів страйкують перукарі та фотографи найбільших міст Литви — Вільнюса, Шяуляя, Каунаса, Клайпеди. Причина — непродумана політика приватизації перукарень та фотоательє.

Звертаючись до Верховної Ради Литви, страйковий комітет висунув вимогу: припинити продаж приміщень на аукціонах, тому що «подібні кроки до ринку можуть мати небажані наслідки». Сьогодні деякі куплені ательє зачинені нібито на ремонт. У майбутньому їх профіль напевне зміниться, а персонал опиниться на біржі праці.

У зверненні до Голови Верховної Ради згадується «юнак із золотим ланцюжком на шиї», який купив фотоательє у Вільнюсі за 2 мільйони 224 тисячі карбованців (подейкують, що це представник мафії). Через кілька днів одному з членів страйккому зателефонував чоловік, який сказав, що він той самий покупець. І порадив мовчати, а інакше... приКінчить.

У Вільнюсі близько 70 перукарень, в яких працює 1500 чоловік. Більшість із них страйкують. Як сказав один з представників страйккому, нинішня плата за обслуговування і так занадто висока. Не кожна жінка зможе заплатити за «хімію» 100 карбованців. Після приватизації ціни ще зростуть. Отож зрозуміло, що число клієнтів зменшиться. Тому нові хазяї знайдуть більш прибуткове заняття, а теперішні працівники залишаться за бортом. До страйкуючих перукарів збираються приєднатися й інші «брати по нещастю». В першу чергу працівники ательє по пошиву взуття.

Микола СТАНОВИЧ.

Вільнюс.

Думка з-за океану

УСПІХ ПРИЙДЕ НЕОДМІННО

Мій американський знайомий наморщив лоба, намагаючись пригадати щось із далеких шкільних років.

— Україна. Це десь, здається,.. на півдні Росії.

Довелося пояснювати, що південь Росії — це у Краснодарі. А Україна — вона і є Україна зі своїм півднем і північчю, сходом і заходом.

Ця розмова відбулася, коли про можливість розвалу Радянського Союзу говорили лише кілька експертів. Тепер, коли Україна стала незалежна і рішуче заходилася будувати власну державність, за неї знають багато більше. І все ж та давня розмова спала на думку не випадково: національна самобутність України, її власне обличчя і стиль ще не знайомі американцям. Вони ще не розуміють, що мова йде не за бунтівливу й примхливу провінцію Росії, а за великий народ, який намагається врешті-решт визначити свою долю.

Згодом вони, звичайно, зрозуміють. Але скільки часу піде на це, значною мірою залежатиме від того, як Україна діятиме на зовнішній арені.

Насамперед, вважаю, треба зацікавити самозахожану Америку в Україні, в її індустріальних та аграрних можливостях, діловому кліматі, здобути кредит довіри.

А для тих, хто бажає стати повноправним членом світової економічної системи, останнє, мабуть, найважливіше. Без надійного кредиту довіри на жодні серйозні вкладення в економіку України чекати не слід. Заробляють його перш за все чесністю у ділових стосунках, відсутністю дискримінації та суворим дотриманням законів. Кілька прикладів.

Ухвалення окремого Закону про діяльність іноземних бізнесменів та інвесторів в Україні, хоч би яким парадоксальним здавалося, зміцненню кредиту довіри не сприяє. Такий закон дає зрозуміти, що іноземні та українські бізнесмени користуються різними правами, а тому перебувають у нерівному становищі. Якщо різні закони надають різні права українським та іноземним бізнесменам, то створюються підстави остерігатися, що за певних умов права останніх теж можуть бути обмежені. Держава, яка не поважає права своїх громадян, не поважатиме й права інших.

Кредит довіри заробляють також повагою до власності людини, зароблених нею грошей, сплачуванням боргів. Так, ініціатива України розпочати переговори з іншими колишніми радянськими республіками про розподіл зовнішніх боргів була сприйнята Сполученими Штатами вищою мірою позитивно, підвищила міжнародний авторитет України.

Дуже важливо тепер, доки національна валюта ще вільно не конвертується, створити банк для операцій у твердій валюті, який працював би чесно і, що було б краще, не залежав від уряду. Помилки «Внешэкономбанка» СРСР повинні й тут стати наукою. Мій власний приклад: ось кілька років тримаю я в цьому «Внешэкономбанке» певну суму доларів, чесно зароблених за кордоном. Вона й сьогодні там, напевне, лежить на рахунку. Та що з того. Російський уряд сплачує власні борги моїми грошима, і одержати їх з того банку вже неможливо. Кредит довіри до такого банку й такого уряду рівний нулю. Що б там тепер не говорив Єльцин за свої реформи, ніхто до такого банку грошей не покладе.

Україна ж може добре скористатися з цього становища. Якщо створити нормальний банк з усіма гарантіями та відкрити його відділення не тільки в Україні, а й інших республіках колишнього Союзу і за кордоном, то можна було б одержати багато депозитів. Безліч кооперативних і незалежних підприємств, скажімо, з Росії чи Казахстану, клали б туди свої гроші. І все на користь України. Але це буде мати сенс, якщо банки керуватимуться законом: краще вмерти, ніж не віддати чиїсь гроші, не сплатити боргів.

...Приїжджав тут нещодавно один знайомий із Москви. Як водиться, попоходив по магазинах та й вигукнув: «Чого лише вони не можуть! От нам хоча б трішечки так!» Стандартна реакція візитера, який побачив головним чином вітрину і не мав часу розібратися, що за нею.

Це недолік не тільки відряджених, а й багатьох журналістів, дипломатів, які спостерігають США, так би мовити, з боку. Тому в Україні та в інших частинах колишнього Союзу створюється щось подібне до комплексу неповноцінності. Комплексу, який зовсім невиправданий.

Дмитро МАКСИМЕНКО, редактор-менеджер видавничої компанії.

Вашингтон.

(Далі буде).

На перехрестях культури

ГОМЕРИ УКРАЇНСЬКОГО ДУХУ

УКРАЇНСЬКА капела бандуристів імені Тараса Шевченка з Детройта (США) — колектив справжніх ентузіастів кобзарської пісні. Колектив, який здобувся на міжнародне визнання поза межами України як один з найкращих інтерпретаторів і пропагандистів бандурного співу і взагалі національного хорового мистецтва. Не випадково ж зарубіжна преса відзначала: «Капела бандуристів перевершила всі європейські хори» («Мюнхенська вечірня газета», Німеччина); «Концерт був дещо сенсаційним... Наша публіка голодна на такі події» («Вечірня газета», Амстердам, Голландія); «Капела бандуристів перевершує мистецькі групи, які висилає до Європи радянський уряд» («Базельський вісник», Швейцарія)... І про найголовніше, заради чого живе, творить Капела бандуристів, не проминули сказати музичні критики: «...цей поневолений народ не загубив свого національного значення. Це народне мистецтво народилося в одній з найбагатших країн землі, і в ньому відчувається заподіяне напасником лихо... Музика їхня має високі духовні вартості» (голландський часопис «Слово»).

За роки існування капела понад 60 разів виїздила до Канади, Австралії, Європи, дала понад 600 концертів, випустила 22 довгограйні платівки та шість магнітофонних касет, взяла до свого творчого активу близько 500 перлин української музики.

Головне завдання капели: пробуджувати в українців, розкиданих по світах, почуття національної гордості й гідності, плекати палку любов до рідної мови, пісні, історії, культури. Задля цього поклав на вівтар мистецтва своє життя, творчість, організаторські здібності довголітній її натхненник і художній керівник Григорій Китастий. З поміж сотні пам'ятних вечорів, якими він причастив і освятив слухачів української думою, піснею, особливо пам'ятний концерт 1983 року в знаменитому на весь світ залі «Карнегі-холл» (Нью-Йорк, США).

Микола Дейчаківський, хоровий диригент, кращий учень Григорія Китастого, учасник того концерту, сказав мені якось у розмові: «Саме того вечора ми зрозуміли, що без волі й енергії Григорія Трохимовича, без його фанатичної закоханості в кобзарське мистецтво, без його віри і чудодійної сили впливу на всіх нас упродовж десятиліть перебування на чужині не було б такого високомистецького колективу, яким його вважають у США, Канаді, Європі. Як тонкий музикант, прекрасний виконавець народних пісень і дум Григорій Трохимович кожен твір пов'язував з національною сутністю, його історичною основою, малював образ пісні не лише словом, а й мімікою, жестами, порухами пластичних рук. І дбав він передусім про спів народний, полюбляв стихію в співі, творчу імпровізацію. І вмів до себе прихилювати людей, надто молодь».

1984 року Капелу бандуристів очолив Володимир Колесник, у недалекому минулому головний хормейстер Державного театру опери і балету України імені Т. Г. Шевченка, який ніяк не міг змиритися із щербицьківсько-маланчуківською українофобською системою насилля над волею митця — й емігрував наприкінці сімдесятих. Саме він доклав максимальних зусиль, аби зберегти творчі надбання своїх попередників і, передусім, Григорія Китастого. Глибоко ерудований у суто народному й академічному хоровому співі, з натури працелюбний, вольовий і вимогливий, він значно розширив репертуар капели. Спираючись на капельмейстерів Віктора Мішалова та Олега Махлая, В. Колесник самовіддано попрацював з колективом, щоб у всій красі й багатстві повернулися з небуття композиції Гната Хоткевича і призабута техніка харківського способу гри на бандурі. Щоб вони стали повноцінним набутком кобзарських колективів і окремих музикантів, закоханих у бандуру.

І чи не іронія поганьбленої української долі, що про подвижницьку діяльність капели, її пропагандистську місію та видатні успіхи на терені світового хорового співу знали в багатьох куточках планети, але майже нічого — на рідній землі?

І ОСЬ нарешті омріяна і вистраждана земля під ногами кобзарів. Особисто я не можу забути виступу цього колективу 8 червня 1991 року на сцені Державного академічного театру опери та балету України імені Т. Г. Шевченка. Слухачі й гості столиці так натхненно оплескували співаків, виявляючи безмір зворушення й хвилювання, що в людей з'являлися сльози — біль розлуки і радість зустрічі злилися воєдино. То були сльози очищення прекрасним мистецтвом кобзарів, які щедро обдаровували слухачів перлами-піснями, чаруючи дивовижною зіспіваністю і якимсь окриленим звучанням голосів. Навіть важко визначити, що того незабутнього вечора звучало ліпше, а що — гірше. Пристрасна молитва Україні вчувалася і в наспіві «Блажен муж» в обробці А. Гнатишина, і в «Благослови, душе моя, Господа» К. Стеценка, і, власне, в символічній «Молитві» Андрія з хором із III дії опери «Запорожець за Дунаєм» С. Гулака-Артемовського. Козацькою вольністю, безмежною широчінню і щемливою тугою віяло від Шевченкових «У туркені по тім боці» М. Лисенка, «Встає хмара з-за лиману» В. Ємця, «Гей, зібрались славні вольні гайдамаки» («Гайдамацька пісня») К. Стеценка, «Заповіту» в обробці Г. Хоткевича, «Реве та стогне Дніпр широкий» (обробка Г. Китастого). Справжнім відкриттям були для нас композиції і оранжировки Григорія Китастого і надто Гната Хоткевича. Відчувалося, що до творчості останнього капеляни доторкаються як до національної святині і світового рівня майстра. Дума «Буря на Чорному морі», поема «Байда» (до речі, вперше ми її почули в оригіналі, без купюр) пролунали розлого, епічно, достоту героїчно і з високим емоційним сплеском патріотичних почуттів. Так само гаряче приймали слухачі одну з коронних у репертуарі капели «Корчомку» в дивовижній оранжировці Г. Хоткевича, а також «Сільського адвоката» В. Мішалова, «Карпатських січовиків» Г. Китастого на слова Яра Славутича та цілу низку ліричних і гумористичних народних перлин. Чудово зарекламували себе солісти Павло Писаренко (добре вже знаний на Україні в складі тріо: Павло Писаренко — Віктор Мішалов — Юліан Китастий), Ярема Цісарук, Юрій Оришкевич, Ігор Кушнір, Андрій Сорока, Петро Пахолюк. І справжній ентузіазм викликала інструментальна група капели, укомплектована головним чином молоддю, яка віртуозно виконала блискучі композиції «Гомін степів» Г. Китастого та «Невольничий ринок у Кафі» Г. Хоткевича в оркестрованні В. Мішалова.

Одне слово, перші гастролі Капели бандуристів по Україні, — а виступала вона, крім Києва, у багатьох областях республіки — пройшли з винятковим успіхом, зайвий раз довели, що Тарас Шевченко для них був і лишається Пророком, Спасителем, Навчителем, виразником національної гордості й гідності.

Ім'я Кобзаря капела здобула грізної осені 1941 року в Києві, а вже 1942 року гітлерівці віроломно відправили її до концтабору поблизу Гамбурга (Німеччина). Про тернистий шлях колективу від заснування 1918 року в Києві, тяжкі випробування на чужині, переїзд 1949 року до Детройта, про друге народження капели й розкрилля на американській землі хвилююче повідує книжка «Живі струни» Уласа Самчука, видана в США. Та й сам я дізнався багато цікавого й зворушливого безпосередньо від учасників капели, з якими випало познайомитися, — від Віктора Мішалова, Юліана Китастого, Павла Писаренка, Миколи Дейчаківського. І кажу щиро: їхнє подвижницьке життя, як і життя династії Китастих, Мирослава Гнатюка, Петра Гончаренка, Арнольда Бірка і його сина Андрія, братів Ігоря, Олега, Тараса Махлаїв, Бориса Жури і його синів Андрія і Петра, варте того, щоб ними пишалася Україна.

І ще таке. Аби кобзарському роду в Америці не було переводу, 1953 року тут заснували Товариство приятелів Капели бандуристів, яке домоглося звільнення капели від усіх податків і взяло на себе організацію та фінансування всіх найзначніших концертних турне колективу по Європі, Австралії, США, Канаді, Україні. 1972 року з ініціативи кобзаря Миколи Чорного постала Школа гри на бандурі, а з 1973 року вона об'єдналася з хором «Молода думка».

При цій школі створені літні кобзарські табори, курси та семінари для навчання дітей гри на «малих полтавках» і власне кобзарського співу. Школа поповнює молодими талантами не лише Капелу бандуристів, а й інші українські етнографічні колективи, що працюють у багатьох містах США, Канади — всюди, де проживають українці.

Гордість Школи гри на бандурі — концертний ансамбль «Голос степів», який відбув успішні гастролі по всіх країнах Південної Америки. Його мистецький керівник — Юліан Китастий.

НЕ РАЗ задумуюсь, що рухає помислами кожного члена капели, спонукає щотижня приходити на заняття співом за місцем проживання, раз, а то й двічі на місяць їхати двісті — триста кілометрів до Детройта на репетиції за власний кошт чи на власному транспорті, відбувати в концертні турне під час відпусток замість того, щоб десь відпочити з родиною або попрацювати наднормово для поповнення сімейного бюджету? Здається, вичерпну відповідь дав на поставлені мною запитання 33-річний Микола Дейчаківський, який нині тимчасово перебуває в Києві, допомагаючи її демократичній розбудові: «Живучи на чужині, ми знали, що в комуністичній Україні рідне слово, рідні пісні занедбані, зазнають тортур. Кожному з нас додавала снаги місіонерська ідея — відроджувати, пропагувати заборонені на рідній землі історичні, патріотичні пісні й думи, як це робили в лихові сі для України часи мужні кобзарі. Любов до пісні, благородна місія нас єднали, надихали, кликали вперед. Патріотична ідея створювала в колективі і таку ж патріотичну, по-козацькому товариську атмосферу, яка неабияк сприяє одухотвореному звучанню пісні. Я ніколи не забуду своєї першої репетиції. Пам'ятаю, сидів у першому ряду тихий, принишклий. І раптом за помахом диригентської палички за моєю спиною залунав чоловічий хор із такою могутньою силою, що серце моє од захвату на якусь мить завмерло. І враз я відчув бурхливий приплив радості, приємного хвилювання, життєдайної енергії. Дух свободи, творчості забуйнував у мені. Саме тоді я зрозумів, що ніколи вже не змсжу розлучитися з капелою, співатиму й гратиму в ній, допоки буду потрібний».

Такою бачиться і сприймається Капела бандуристів імені Тараса Шевченка під художнім керівництвом Володимира Колесника — міцною духом, видовищною національними костюмами, вулканічною за енергією історичної, стрілецької, героїко-патріотичної, Кобзаревої пісні.

Микола КАГАРЛИЦЬКИЙ.

Київ.

Ми — українці

ДАВАЙТЕ РА
ВІЗЬМЕМОСЯ, Б

Уважно слухав виступи делегатів Ко
нашого Президента. Приємно, що не
відстані й довгі роки проживання укра
рідної землі, вони залишились її вірним
Однак сумно було чути інше: багато
ків з інших республік колишнього СРС
вості одержувати інформацію з украї
читати книжки рідною мовою.
Я певен, що слова нашого Президен
ділами, і незабаром буде розроблена ре
грама, яка враховуватиме духовні пот
межами України. Як і певний: не чекаю
спроможні чимало зробити для цього й с
Отже пропоную провести в Україні
населення творів українського мистецтв
нальною мовою для їх подальшої пере
їнської діаспори в межах колишнього
що не залишаться осторонь цієї благор
бібліотеки, музеї, художні фонди..
шим землякам, розкиданим долею
перії, створити бібліотеки, читальні зал
пересувні виставки. Це також істотно
вдосконаленню української мови, глиб
їнської культури.
Підготував і я свій внесок — 25 кн
Тараса Шевченка, Григорія Сковороди,
го...
Хочеться вірити, що до моєї пропози
сячі й тисячі жителів України, і «схід
наше спільне піклування й дійову підтр
Чекаю адреси, за якою можна прин
земляків-українців книги. Думаю, що
єрідним посередником у цій благородн
Всеукраїнське товариство «Просвіта»
ченка.

киянин із Запоріжжя, учасник ліквід
рії на ЧАЕС у 1987 році.

P. S. Пропозиція нашого читача кон
думають з цього приводу у «Просвіті»?

Світло і тіні епо

ФІЛІАЛ КА
НА СОЛО

Певен: про нього ви нічого не чули.
майже три роки, очолюваний репресо
ївського держуніверситету. На жаль,
імені ще точно не встановлено.
движників нашої науки та куль
північних заметілях.
Про цей факт я довідався на ус
відомчої ради з проблеми: «Розро
тексті дослідження історії України».
слідження виступили Інститут історії
їнська спілка краєзнавців та СНБУ.
Підсумком роботи ради має стати
торія України.
Академік АН України Петро Троньк
ні напрями досліджень. Перший — в
ти національних меншостей в Україні
складнішою проблемою тут є вивченн
конкретних осіб. Шлях важкий, але
більшість колективних справ проходил
ознаками.
Наступний напрям — відновлення
пошуки їхніх робіт. Ця ділянка не мен
роки весь колектив Інституту історії
ресовано. Оскільки для засуджених
дорога стелилася лише в один бік —
ло їхніх справ зберігаються саме в Р
часткове повернення їх вимагатиме к
городної роботи. До речі, справи баг
надійшли й з обласних управлінь СНБ
Академік Тронько підкреслив, що
напряму зумовлена появою багатьох
публікацій, в яких робиться спроба
Західної України 30—50-х років. Од
теріалів здебільшого лягають розпові
збавлено певного суб'єктивізму. Нап
переселення трьох мільйонів україн
За словами вченого, ця цифра не бул
основним джерелом інформації мають
Історики висловлювалися й за те,
вів СНБУ зробити соціологічний ана
нашої соціалістичної минувшини. Ад
секретні дані оперативної роботи по
строїв людей у конкретних регіонах У
Словом, попереду в організаційно
робота. Хочеться побажати, щоб нар
наші діти не знаходили «білих плям».

Во
спеціальний кореспондент

вона, крім Києва, у багатьох областях республіки — пройшли з винятковим успіхом, зайвий раз довели, що Тарас Шевченко для них був і лишається Пророком, Спасителем, Навчителем, виразником національної гордості й гідності.

Ім'я Кобзаря капела здобула грізної осені 1941 року в Києві, а вже 1942 року гітлерівці віроломно відправили її до концтабору поблизу Гамбурга (Німеччина). Про тернистий шлях колективу від заснування 1918 року в Києві, тяжкі випробування на чужині, переїзд 1949 року до Детройта, про друге народження капели й розквіт на американській землі хвилююче повідує книжка «Живі струни» Уласа Самчука, видана в США. Та й сам я дізнався багато цікавого й зворушливого безпосередньо від учасників капели, з якими випало познайомитися, — від Віктора Мішалова, Юліана Китастого, Павла Писаренка, Миколи Дейчаківського. І кажу щиро: їхнє подвижницьке життя, як і життя династії Китастих, Мирослава Гнатюка, Петра Гончаренка, Арнольда Бірка і його сина Андрія, братів Ігоря, Олега, Тараса Махлаїв, Бориса Жури і його синів Андрія і Петра, варте того, щоб ними пишалася Україна.

І ще таке. Аби кобзарському роду в Америці не було переводу, 1953 року тут заснували Товариство приятелів Капели бандуристів, яке домоглося звільнення капели від усіх податків і взяло на себе організацію та фінансування всіх найзначніших концертних турне колективу по Європі, Австралії, США, Канаді, Україні. 1972 року з ініціативи кобзаря Миколи Чорного постала Школа гри на бандури, а з 1973 року вона об'єдналася з хором «Молода думка».

При цій школі створені літні кобзарські табори, курси та семінари для навчання дітей гри на «малих полтавках» і власне кобзарського співу. Школа поповнює молодими талантами не лише Капелу бандуристів, а й інші українські етнографічні колективи, що працюють у багатьох містах США, Канади — всюди, де проживають українці.

Гордість Школи гри на бандурі — концертний ансамбль «Голос степів», який відбув успішні гастролі по всіх країнах Південної Америки. Його мистецький керівник — Юліан Китастий.

НЕ РАЗ задумуюсь, що рухає помислами кожного члена капели, спонукає щотижня приходити на заняття співом за місцем проживання, раз, а то й двічі на місяць їхати двісті — триста кілометрів до Детройта на репетиції за власний кошт чи на власному транспорті, відбувати в концертні турне під час відпусток замість того, щоб десь відпочити з родиною або попрацювати надномово для поповнення сімейного бюджету? Здається, вичерпну відповідь дав на поставлені мною запитання 33-річний Микола Дейчаківський, який нині тимчасово перебуває в Києві, допомагаючи її демократичній розбудові: «Живучи на чужині, ми знали, що в комуністичній Україні рідне слово, рідні пісні занедбані, зазнають тортур. Кожному з нас додавала снаги місіонерська ідея — відроджувати, пропагувати заборонені на рідній землі історичні, патріотичні пісні й думи, як це робили в лихоліття для України часи мужні кобзарі. Любов до пісні, благородна місія нас єднали, надихали, кликали вперед. Патріотична ідея створювала в колективі і таку ж патріотичну, по-козацькому товариську атмосферу, яка неабияк сприяє одухотвореному звучанню пісні. Я ніколи не забуду своєї першої репетиції. Пам'ятаю, сидів у першому ряду тихий, принишклий. І раптом за помахом диригентської палички за моєю спиною залунав чоловічий хор із такою могутньою силою, що серце моє од захвату на якусь мить завмерло. І враз я відчув бурхливий приплив радості, приємного хвилювання, життєдайної енергії. Дух свободи, творчості забуйнував у мені. Саме тоді я зрозумів, що ніколи вже не зможу розлучитися з капелою, співатиму й гратиму в ній, допоки буду потрібний».

Такою бачиться і сприймається Капела бандуристів імені Тараса Шевченка під художнім керівництвом Володимира Колесника — міцною духом, видовищною національними костюмами, вулканічною за енергією історичної, стрілецької, героїко-патріотичної Кобзаревої пісні.

Микола КАГАРЛИЦЬКИЙ.

Київ.

Ми — українці

ДАВАЙТЕ РАЗОМ ВІЗЬМЕМОСЯ, БРАТТЯ!

Уважно слухав виступи делегатів Конгресу українців і нашого Президента. Приємно, що не зважаючи на далекі відстані й довгі роки проживання українців поза межами рідної землі, вони залишились її вірними дітьми.

Однак сумно було чути інше: багато наших співвітчизників з інших республік колишнього СРСР не мають можливості одержувати інформацію з українських газет і радіо, читати книжки рідною мовою.

Я певен, що слова нашого Президента не розійдуться з ділами, і незабаром буде розроблена реальна державна програма, яка враховуватиме духовні потреби українців поза межами України. Як і певний: не чекаючи рішень згори, ми спроможні чимало зробити для цього й самі.

Отже пропоную провести в Україні масовий збір серед населення творів українського мистецтва й літератури національною мовою для їх подальшої передачі осередкам української діаспори в межах колишнього Союзу. Сподіваюся, що не залишаться осторонь цієї благородної акції й наші бібліотеки, музеї, художні фонди.. [illegible] дасть [illegible]ивість нашим землякам, розкиданим долею [illegible]росторах [illegible] давньої імперії, створити бібліотеки, читальні зали, постійно діючі та пересувні виставки. Це також істотно посприяє вивченню і вдосконаленню української мови, глибшому пізнанню української культури.

Підготував і я свій внесок — 25 книг, серед яких твори Тараса Шевченка, Григорія Сковороди, Івана Котляревського...

Хочеться вірити, що до моєї пропозиції приєднаються тисячі й тисячі жителів України, і «східна» діаспора відчуе наше спільне піклування й дійову підтримку.

Чекаю адреси, за якою можна принести підготовлені для земляків-українців книги. Думаю, що координатором і своєрідним посередником у цій благородній справі може стати Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка.

Орій П[illegible]АРЕНКО,
киянин із Запоріжжя, учасник ліквіда[illegible] наслідків аварії на ЧАЕС у 1987 році.

P. S. Пропозиція нашого читача конкретна, ділова. А що думають з цього приводу у «Просвіті»?

Світло і тіні епохи

ФІЛІАЛ КДУ — НА СОЛОВКАХ

Певен: про нього ви нічого не чули. Втім, цей філіал діяв майже три роки, очолюваний репресованим викладачем Київського держуніверситету. На жаль, ні прізвища його, ні імені ще точно не встановлено. Я[illegible] зрештою, і багатьох подвижників нашої науки та культ[illegible], чия доля [illegible]рвалася в північних заметілях.

Про цей факт я довідався на ус[illegible] засіданні міжвідомчої ради з проблеми: «Розро[illegible] архіві[illegible] СНБУ в контексті дослідження історії України». Ініціаторами цього дослідження виступили Інститут історії АН України, Всеукраїнська спілка краєзнавців та СНБУ.

Підсумком роботи ради має стати об'єктивно написана історія України.

Академік АН України Петро Тронько визначив три основних напрями досліджень. Перший — вивчення геноциду проти національних меншостей в Україні в 20—30-ті роки. Найскладнішою проблемою тут є вивчення судових справ щодо конкретних осіб. Шлях важкий, але іншого немає, оскільки більшість колективних справ проходила не за національними ознаками.

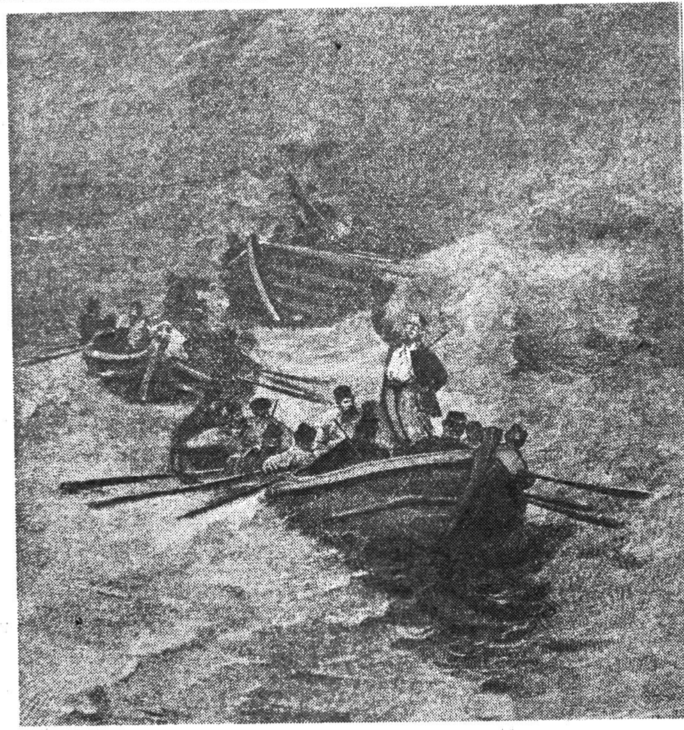
Наступний напрям — відновлення забутих імен істориків, пошуки їхніх робіт. Ця ділянка не менш складна. У довоєнні роки весь колектив Інституту історії АН України було репресовано. Оскільки для засуджених в той період українців дорога стелилася лише в один бік — до Сибіру, то й чимало їхніх справ зберігаються саме в Росії. Вивчення і бодай часткове повернення їх вимагатиме копіткої і водночас благородної роботи. До речі, справи багатьох репресованих не надійшли й з обласних управлінь СНБУ.

Академік Тронько підкреслив, що актуальність третього напряму зумовлена появою багатьох газетних і журнальних публікацій, в яких робиться спроба історичних досліджень Західної України 30—50-х років. Однак в основу таких матеріалів здебільшого лягають розповіді очевидців, що не позбавлено певного суб'єктивізму. Наприклад, свідчення щодо переселення трьох мільйонів українців з рідної території. За словами вченого, ця цифра не була такою великою. Тож основним джерелом інформації мають бути лише документи.

Історики висловлювалися й за те, щоб з допомогою архівів СНБУ зробити соціологічний аналіз тих чи інших подій нашої соціалістичної минувшини. Адже серед документів є секретні дані оперативної роботи по вивченню реальних настроїв людей у конкретних регіонах України.

Словом, попереду в організаційної ради — напружена робота. Хочеться побажати, щоб нарешті хоч у цій історії наші діти не знаходили «білих плям».

Володимир ТЕТЕРУК,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

«Чорне море — російське море». Аксіома, яку багато хто із захисників «единой и неделимой» не піддає сумніву. Аргументи: Потьомкін подарував Катерині II Крим. Цар Петро побудував перший російський флот на Азові. І так далі. Які можуть бути права в України на Чорноморський флот? Українців на Чорному морі й духу не було. Так стверджує московська преса, а якщо взяти до уваги ще й публікації «Крымской правды», то взагалі такої країни, як Україна, «не было, нет и быть не может».

Сьогодні ми зумисне не зупиняємося на джерелах, якими оперують українські дослідники. Для шовіністично настроєних кіл — це не доказ. Але ось що писали на дану тему ще в XVII столітті компетентні зарубіжні вельможні особи. Їх, звісно, в необ'єктивності звинуватити важко. В основу публікації покладено фрагменти дослідження Дмитра Наливайка «Козацька християнська республіка».

Сторінка літописця

ЧОРНЕ М

Ф. де Гарле барон Сезі, який в 10—20-х роках XVII століття був послом Франції в Константинополі, не обмежуючись реляціями для королівського уряду, в 1620 році опублікував «Лист до друга», в якому захоплено описав походи козаків проти турків і їхню воєнну винахідливість. Вважаючи козаків окремим народом, Сезі писав, що вони «заселяють країну найродючішу в цілому світі», але їм життя немає від хижих мусульманських сусідів. «Однак козаки, — продовжує автор,— навчилися давати їм відсіч і захищатися від їх нападів. Більше того, серед незліченої кількості прикладів винахідливості у веденні війни й захисті від атак ворога я не знаходжу більш чудових, більш гідних подиву і захоплення, ніж ті, про які обіцяю вам розповісти».

Барон Сезі описав у своєму «Листі» морські походи козаків на Туреччину, їхній спосіб війни на морі і на суші, їхнє уміння уникати погоні переважаючих сил ворога під час повернення з походів. Особливо здивувало й захопило французького посла те, що запорожці, відчуваючи близькість погоні, заганяли свої човни в комиші, а самі, вирізавши довгі очеретини і дихаючи через них, опускалися на дно водойми і зникали, стаючи невловимими для ворога. Свою розповідь про запорозьких козаків Сезі завершив такими словами: «Ці люди впевнено почувають себе на суші, в воді і в повітрі, скрізь уміють собі дати раду і взяти верх у всіх стихіях».

До цього треба додати, що, доповідаючи в 1621 році своєму уряду про Хотинську битву, Сезі наголошував: основний її тягар винесли козаки, виявивши на полі бою велику мужність і стійкість. Цей французький дипломат дотримувався думки, що для всієї Європи було б краще, коли б козаки воювали не з поляками, а з турками, скувавши їхні основні сили на Чорному морі. «Коли розділити між козаками якихось п'ятдесят тисяч екю щорічно,— писав він,— то можна примусити турків зосередити головну силу на Чорному морі для сторожі входу до каналу» (Босфору — **Ред.**).

Не меншу увагу приділяв запорозьким козакам Томас Ро, англійський посол у Стамбулі в 1621—1628 роках. «Вони (козаки — **Ред.**) загрожують вступити в бій з усім турецьким флотом і дали клятву, що захоплять корабель адмірала. Всі міста й села на Босфорі до самого Константинополя охоплені великим страхом, тим більше що існує **пророцтво**, нібито Турецька держава буде знищена північним сусідом».

Цікаві відомості про ситуацію, що склалася в басейні Чорного моря у зв'язку з козацькою воєнною активністю, знаходимо в «Описі Чорного моря й Татарії» Е. Дор-

теллі д'Аск
місіонера в
стві. Опис
тором 1634
особистих
десятирічне
Криму. В
опублікував
«Чтениях
обществе Н
ца», а його
клад М. П
тарем А.
— в «Запи
ского обще
древностей
море,— пи
було таким
злим — **Р**
ки, то в н
чорніше і
рез числен
ного літа
і землю».
в татар і т
опису, вон
рез козакі
напади. По
козаки, він
козаки на
сі, нині п
го королів
річки Дніп
ки називає

сичі, яких
ють козак
українськи
повністю
рожцями.
Спершу
д'Асколі,
рам, час в
походи, на
лікі кораб
ходи става
нішими й
пер «коза
відважним
при рівних
цятьма ча
тридцяти
як це видн
Особливо
рисі розпо
«десять р
1624 році
вийшли в
стах чайка
з усім фл
словами в
якби того
года, жод
вернулась
ки вже за
адміральс
здійнялася
галери зм

М
ТТЯ!

українців і
чи на далекі
оза межами
і.
співвітчизни-
лають можли-
азет і радіо.
розійдуться з
ержавна про-
країнців поза
ень згори, ми
й збір серед
ратури націо-
редкам укра-
Сподіваюся,
кції й наші
ливість на-
давньої ім-
йно діючі та
вивченню і
знанню укра-
д яких твори
Котляревсько-
днаються ти-
спора відчуе
отовлені для
атором і сво-
і може стати
Тараса Шев-

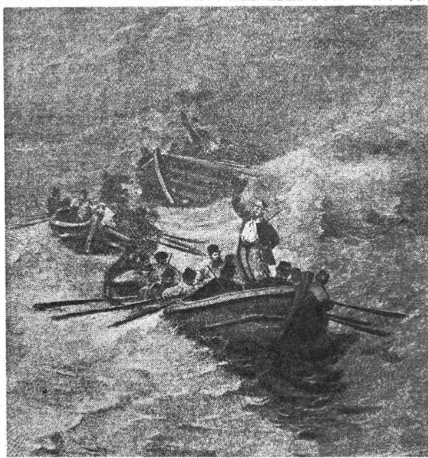
АРЕНКО,
лідків ава-

ділова. А що

АХ

й філіал діяв
кладачем Ки-
ща його, ні
багатьох по-
рвалася в
асіданні між-
НБУ в кон-
ми цього до-
іни, Всеукра-
написана іс-
ив три основ-
еноциду про-
гі роки. Най-
справ щодо
має, оскільки
аціональними
ен істориків,
а. У довоєнні
ни було реп-
од українців
, то й чима-
ення і бодай
одночас бла-
ресованих не
сть третього
журнальних
досліджень
ву таких ма-
в, що не по-
дчення щодо
ої території.
еликою. Тож
е документи.
омогою архі-
інших подій
документів є
реальних на-
напружена
цій історії

ГЕТЕРУК,
України».

«Чорне море — російське море». Аксіома, яку багато хто із захисників «единой и неделимой» не піддає сумніву. Аргументи: Потьомкін подарував Катерині II Крим. Цар Петро побудував перший російський флот на Азові. І так далі. Які можуть бути права в України на Чорноморський флот? Українців на Чорному морі й духу не було. Так стверджує московська преса, а якщо взяти до уваги ще й публікації «Крымской правды», то взагалі такої країни, як Україна, «не было, нет и быть не может».

Сьогодні ми зумисне не зупиняємося на джерелах, якими оперують українські дослідники. Для шовіністично настроєних кіл — це не доказ. Але ось що писали на дану тему ще в XVII столітті компетентні зарубіжні вельможні особи. Їх, звісно, в необ'єктивності звинуватити важко. В основу публікації покладено фрагменти дослідження Дмитра Наливайка «Козацька християнська республіка».

Сторінка літописця

ЯК КОЗАКИ ЧОРНЕ МОРЕ ЗДОБУВАЛИ

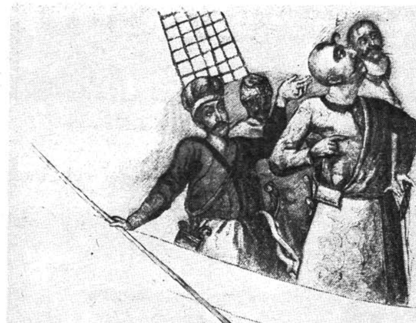
Ф. де Гарле барон Сезі, який в 10—20-х роках XVII століття був послом Франції в Константинополі, не обмежуючись реляціями для королівського уряду, в 1620 році опублікував «Лист до друга», в якому захоплено описав походи козаків проти турків і їхню воєнну винахідливість. Вважаючи козаків окремим народом, Сезі писав, що вони «заселяють країну найродючішу в цілому світі», але їм життя немає від хижих мусульманських сусідів. «Однак козаки, — продовжує автор,— навчилися давати їм відсіч і захищатися від їх нападів. Більше того, серед незліченної кількості прикладів винахідливості у веденні війни й захисті від атак ворога я не знаходжу більш чудових, більш гідних подиву і захоплення, ніж ті, про які обіцяю вам розповісти».

Барон Сезі описав у своєму «Листі» морські походи козаків на Туреччину, їхній спосіб війни на морі і на суші, їхнє уміння уникати погоні переважаючих сил ворога під час повернення з походів. Особливо здивувало й захопило французького посла те, що запорожці, відчуваючи близькість погоні, заганяли свої човни в комиші, а самі, вирізавши довгі очеретини і дихаючи через них, опускалися на дно водойми і зникали, стаючи невловимими для ворога. Свою розповідь про запорозьких козаків Сезі завершив такими словами: «Ці люди впевнено почувають себе на суші, в воді і в повітрі, скрізь уміють собі дати раду і взяти верх у всіх стихіях».

До цього треба додати, що, доповідаючи в 1621 році своєму уряду про Хотинську битву, Сезі наголошував: основний її тягар винесли козаки, виявивши на полі бою велику мужність і стійкість. Цей французький дипломат дотримувався думки, що для всієї Європи було б краще, коли б козаки воювали не з поляками, а з турками, сковуючи їхні основні сили на Чорному морі. «Коли розділити між козаками якихось п'ятдесят тисяч екю щорічно,— писав він,— то можна примусити турків зосередити головну силу на Чорному морі для сторожі входу до каналу» (Босфору — **Ред.**).

Не меншу увагу приділяв запорозьким козакам Томас Ро, англійський посол у Стамбулі в 1621—1628 роках. «Вони (козаки — **Ред.**) загрожують вступити в бій з усім турецьким флотом і дали клятву, що захоплять корабель адмірала. Всі міста й села на Босфорі до самого Константинополя охоплені великим страхом, тим більше що існує пророцтво, нібито Турецька держава буде знищена північним сусідом».

Цікаві відомості про ситуацію, що склалася в басейні Чорного моря у зв'язку з козацькою воєнною активністю, знаходимо в «Описі Чорного моря й Татарії» Е. Дортеллі д'Асколі, італійського місіонера в Кримському ханстві. Опис був складений автором 1634 року на основі особистих вражень за його десятирічне перебування в Криму. Вперше оригінал опублікував М. Дашкевич у «Чтениях в историческом обществе Нестора Летописца», а його російський переклад М. Пименова з коментарем А. Бертьє-Делагарда — в «Записках импер. Одесского общества истории и древностей». «Якщо Чорне море,— писав д'Асколі,— було таким (тобто чорним, злим — **Ред.**) і в давні віки, то в наш час воно найчорніше і найстрашніше через численні чайки, які кожного літа спустошують море і землю». Отже, таку славу в татар і турків, каже автор опису, воно здобуло нині через козаків і їхні постійні напади. Пояснюючи, хто такі козаки, він пише, що живуть козаки на крайніх межах Русі, нині провінції Польського королівства, на островах річки Дніпро, яка по-турецьки називається Оса, «це русичі, яких по-іншому називають козаками». Як бачимо, українських козаків автор повністю ототожнює з запорожцями.

Спершу козаки, розповідає д'Асколі, відомщаючи татарам, час від часу робили свої походи, нападаючи на невеликі кораблі. Щороку ці походи ставали дедалі масштабнішими й грізнішими, і тепер «козаки стали такими відважними, що не тільки при рівних силах, а й з двадцятьма чайками не бояться тридцяти галер падишаха, як це видно щороку на ділі». Особливо цікава в цьому нарисі розповідь про те, що «десять років тому (тобто в 1624 році — **Ред.**) козаки вийшли в море на чотирьохстах чайках і вступили в бій з усім флотом султана. За словами всіх, хто там був, якби того дня була тиха погода, жодна галера не повернулася би, тому що козаки вже заволоділи рубкою адміральського корабля, але здійнялася справжня буря, галери змогли вирушити на ворога і потопити кілька чайок».

Отже, йдеться про велику морську битву, зафіксовану також в турецьких джерелах, але майже зовсім невідому в нашій історичній науці. Втім, у цьому немає нічого дивного, якщо врахувати ставлення до української історії, котре панувало як у царській імперії, так і в імперії сталінсько-брежнєвській. В уже згадуваних коментарях до російського перекладу «Опису Чорного моря й Татарії» А. Бертьє-Делагард, залучивши турецькі джерела, так писав про цю битву: «За відчайдушною мужністю, безмежною відвагою й очевидною загибеллю більшої частини учасників-козаків, вона не має собі не лише рівних, а й подібних в усій історії морських битв, по сьогодні включно. Козаки зробили нечуване зусилля, зібрали понад 15 тисяч товаришів на 300—350 човнах, на яких сучасні герої не наважились би й Дніпро перепливти, а козаки вийшли на цих човнах у відкрите море й вдарили по цілій ескадрі, яку очолював сам капудан-паша; відчайдушно билися цілий день і, майже вирвавши перемогу у турків, загинули від стихійної сили. Подвиги невідомих героїв у цьому дивовижному бою, справжніх лицарів без страху і докору, заслуговують не лише найдетальнішого опису, а й увічнення».

Висновок, який робить Дортеллі д'Асколі з розповіді про козацькі походи 10—20-х років, перегукується з висновками інших західноєвропейських авторів. «Не тільки в Таврії і на Чорному морі,— пише він,— а й у самому Константинополі вони викликають щороку величезний жах, що через них там постійно тримають флот весь, або частину». Отже, не були безпідставними твердження західних послів із Стамбула, що запорозькі козаки своєю воєнною активністю можуть сковувати турецький флот у Чорному морі й тим самим стримувати експансію Османської імперії.

Серед західноєвропейських пам'яток тогочасної прози слід ще виділити «Подорож до Леванти» Гайє де Курменена, який 1621 року побував у Стамбулі зі спеціальною місією Людовика XIII і вів там переговори про встановлення французького протекторату над святими місцями в Палестині. Перебування автора в турецькій столиці збіглося з розпалом козацьких війн з турками, тож і не дивно, що цим війнам відведено в ній важливе місце. Тут маємо цікаві відомості про окремі козацькі походи, про оборонні заходи турецького уряду, зокрема про будівництво укріплень на берегах Босфору, про паніку в причорноморських містах й у самій столиці Османської Імперії, про підготовку Османа III до війни з тим, щоб знищити «козацькі гнізда» і т. ін. «Кілька разів,— розповідає Гайє де Курменен,— козаки спустошували місця за п'ять чи шість миль від Константинополя, і коли б не було двох замків, які охороняють протоку, вони б увірвались у порт і піддали б вогню арсенал і галери. Досить, щоб їм трохи пощастило, і одного чудового дня вони візьмуть місто; турки не вважають це неможливим після того, як натерпілись стільки страху за останні дні». Козацькі походи, повідомляє далі Курменен, «так налякали турків у Константинополі, що вони почали тремтіти від жаху. Дійшло до того, що деякі знатні сановники приходили просити королівського посла сховати їх на випадок, якщо місто захоплять козаки». Цим королівським послом був не хто інший, як барон де Сезі, розповіді котрого, слід думати, теж служили джерелом для Курменена.

Тоді в багатьох країнах Заходу були поширені «летючі листки» й брошури, як[...] розповідали про епізоди і[...] козацьких воєн з турками — про битви й сутички на мор[...] й на суші, про захоплення козаками турецьких кораблі[...] і звільнення невільників, пр[...] їх втечі в різні християнськ[...] країни тощо. Основою дл[...] цих публікацій служили ві[...]рогідні свідчення очевидці[...] Ці публікації, що здебільшо[...]го називалися реляціями, ко[...]ристувалися великою попу[...]лярністю серед читачів рі[...]зних верств населення. Ціка[...]ве підтвердження тому зн[...]аходимо в італійській побут[...]овій комедії «Фольміліан[...]» яка вийшла у Венеції 16[...] року під псевдонімом А[...]ній. В одній із сцен цієї [...]медії дружина дорікає чо[...]ловікові, що той часто допізн[...]а засиджується в таверні; н[...]а це чоловік відповідає, що й[...]му там цікаво читати різ[...]ні реляції, з яких можна д[...]ізнатися, зокрема, про Укра[...]їну й козаків.

Универсальная

МЕ ЖДУНАРОДНАЯ
КРУ ГЛОСУТОЧНАЯ
БИ РЖА

МЕКРУБИ

Со своего компьютера через телефонную сеть Вы имеете возможность

ПРОДАТЬ, КУПИТЬ
ИЛИ ОБМЕНЯТЬ ТОВАР
НЕЗАВИСИМО ОТ ВАШЕГО
ГЕОГРАФИЧЕСКОГО,
МЕСТОРАСПОЛОЖЕНИЯ

У сотен брокерских контор биржи "МЕКРУБИ"

Кроме всех атрибутов обычной биржи /торги и т.д./

Вы получите еще множество дополнительных услуг.

Биржевые операции осуществляются КРУГЛОСУТОЧНО.

БИРЖА "МЕКРУБИ"
ПРОДОЛЖАЕТ ПРОДАЖУ БРОКЕРСКИХ МЕСТ
по цене 500 тыс. рублей

Возможна оплата по частям.

Модем и программные средства Вы получите БЕСПЛАТНО.

Обращаем внимание на НОВЫЕ КОНТАКТНЫЕ ТЕЛЕФОНЫ биржи "МЕКРУБИ"

в г.Днепропетровске /0562/ 78-01-30
78-08-30
78-16-20
78-16-30
Факс 92-02-07

Наши БАНКОВСКИЕ РЕКВИЗИТЫ. Р/С 467108/161404 в Днепропетровском филиале ТОКОБАНКА Облуправления национального банка Украины г.Днепропетровска МФО 305006.

Биржа "МЕКРУБИ" готова рассмотреть вопрос об обмене брокерскими местами с другими биржами.

Совместное украинско-швейцарское предприятие **«Геокомп О. О.»** преобразуется в акционерное общество открытого типа и объявляет открытую подписку на свои простые акции. Срок проведения подписки: **с 15 февраля по 1 марта 1992 г.** Номинальная стоимость одной простой акции А/О «СП Геокомп О. О.» составляет **100 руб.** Объявленная величина уставного фонда **1.169.000 рублей.**

Подписку на акции А/О «СП Геокомп О. О.» осуществляет инвестиционная фирма *«ВЕКОБА-ТРАСТ»*.

Заявки на приобретение акций А/О «СП Геокомп О. О.» направлять по адресу: г. Киев-113, ул. полк. Шутова, 9 КЦКБА-ВЕКОБА — подписка.

Рассмотрение заявок — на конкурсной основе. Предпочтение при рассмотрении заявок отдается лицам и предприятиям, чья хозяйственная деятельность создает основу для реализации совместных инвестиционных проектов.

Предельный срок подачи заявок — 29 февраля 1992 г. (по почтовому штемпелю места отправления).

Телефон для справок: 293-34-82.

Совместное украинско-бельгийское предприятие

«АРГО ТРЕЙДИНГ ЛТД»

Это:

— валютная розничная торговля товарами народного потребления и автомобилями марки «Мерседес»

— экспортно-импортные операции

— международные грузовые перевозки

— организация «бизнес-туров» за рубежом и на Украине

— оптовые закупки и продажа товаров народного потребления, бытовой и видео-, аудиоаппаратуры

— металлообработка,

— торговля на условиях консигнации

— деревообработка.

Наш адрес: г. Киев, ул. Саксаганского, 30-б,
тел. (044) 220-11-49, (044) 227-63-82
факс (044) 224-15-68
220-03-86
телекс: 131183 BÜTEK SU

До відома керівників підприємств, організацій, колгоспів, малих підприємств, кооперативів, окремих громадян

Луцький автомобільний завод реалізує по договірній ціні автомобіль ЛуАЗ-969М.

Бажаючі придбати названий автомобіль можуть звернутись безпосередньо на завод.

Контактні телефони: 5-82-11 — директор по комерції; 4-89-22 — заступник директора по маркетингу; 5-80-01 — відділ збуту.

Одесский металлообрабатывающий завод

по прямым договорам:

1. Производит капитальный ремонт:

— экскаваторов ЭО-4121А, ЭО-4124

— экскаваторов ЭО-4111, ЭО-4111В, Э-652А(Б)

— автокранов КС-4561А, К-162

— передвижных компрессорных станций ПР-10М, ДК-9М

— узлы и агрегаты указанных машин.

Стоимость ремонта по умеренным договорным ценам.

Принимаются заказы на 1992 год.

НАШ АДРЕС: 270031 г. Одесса-31, ул. ПРОМЫШЛЕННАЯ, 35.

ТЕЛЕТАЙП: 232219, НЕВА.

Телефоны: производственного отдела 32-04-12, отдел сбыта 32-02-32.

Могилев - Подольский машиностроительный завод им. С. М. Кирова принимает на капитальный ремонт ковшовый шнековый погрузчик КШП-5, КШП-6, а также производит ремонт и техническое обслуживание вальцовых станков типа ВМ-2П, ЗМ и БЗН.

За справками обращаться по адресу: Винницкая область 288700, г. Могилев-Подольский, ул. Гагарина, 4/67.

Машиностроительный завод им. Кирова.

Телефоны: 2-54-41, 2-55-76.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

Завод «Калитвасельмаш» производит капитальный ремонт измельчителей ПУН-5 к комбайну СК-5; ПКН-1500 к комбайну ДОН-1500; проставки РСМ-10.08.04.000.

Срок ремонта — 1 сутки.

На заводе имеется обменный фонд измельчителей и запасных частей.

ОБРАЩАТЬСЯ ПО АДРЕСУ:
Ростовская область,
г. Белая Калитва,
завод «Калитвасельмаш»
СПРАВКИ ПО ТЕЛЕФОНУ:
3-19-03
3-25-08
КОД (86313)

МП «Брокар» и «УкрИнвест»

Вниманию руководителей малых предприятий, кооперативов и граждан, желающих получить знания бухгалтерии малого предприятия!

МП «Брокар» и филиал «УкрИнвест» объявляет набор слушателей на двухнедельные курсы бухгалтеров малых предприятий с отрывом от производства. Слушатели обеспечиваются методической литературой, иногородние — проживанием.

Начало занятий 16 марта и 6 апреля. Стоимость обучения и проживания 1580 руб. По окончании курсов выдается свидетельство.

Наш р/с 000609624 в Киевском горуправлении Внешэкономбанка, МФО 805119.

Информация по телефону в Киеве:
(044) 416-00-17, 416-04-14, 229-69-62.

ПОНЕДІЛОК

17 ЛЮТОГО

УТ—1

16.00 УТН.
16.15 До, мі, соль.
16.45 На допомогу школі. Історія України. Т. Г. Шевченко і Кирило-Мефодіївське товариство.
17.15 Камерна музика М. Лисенка, Д. Клебанова, В. Сильвестрова, М. Скорика.
18.00 Прем'єра документального фільму «Я той, хто в мені» [«Київнаукфільм»].
18.30 Музичний фільм «Ательє» [«Укртелефільм»].
19.00 ДНІПРО. Інформаційна програма.
19.35 «Хто ми...» Громадсько-політичний відеотижневик.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Урядовий вісник.
21.30 Ай Пі Київ інформує.
21.35 Художній телефільм «Золоте весілля». 1 серія.
22.40 УТН.
23.00 Художній телефільм «Золоте весілля». 2 серія.
0.15 Нічний телезал. Науково-популярний фільм «Чи думають тварини!».

І КАНАЛ. ОСТАНКІНО

5.00 «Ранок».
7.35 Мультфільм.
8.15 Вперше на телеекрані. Художній фільм «Зачарований долар».
9.40 XVI зимові Олімпійські ігри. Хокей. Збірна СНД — збірна Канади. 2 і 3 періоди.
11.00 Новини [з сурдоперекладом].
13.15 Телемікст.
14.00 Новини.
14.20 Це було... було...
14.40 «Ненаглядний мій». Художній телефільм.
16.10 Таланти і поклонники.
17.00 Новини.
17.20 XVI зимові Олімпійські ігри. Лижний спорт. Естафета 4×5 км. Жінки.
18.15 Вперше на телеекрані. Художній фільм «Зачарований долар».
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.35 XVI зимові Олімпійські ігри. Ковзанярський спорт. 5000 м. Жінки.
21.05 Нова студія представляє.
22.20 XVI зимові Олімпійські ігри. Хокей. Збірна Швеції — збірна США. У перерві — 23.00 Новини.
0.40 «Ненаглядний мій». Художній телефільм.

КАНАЛ «РОСІЯ» І ПЕРЕДАЧІ УТ—2

15.00 П'яте колесо.
16.45 ТІНКО.
17.00 Зимові Олімпійські ігри. Гірські лижі. Супергігант. Жінки.
17.45 Зимові Олімпійські ігри. Двоєборство. Стрибки.
18.55 Реклама.
19.00 Вісті.
19.20 Українська симфонічна музика. І. Рачинський. Симфонія соль мінор*.
20.00 Документальні фільми «Українська палітра», «Найцінніше»*.
20.30 Щоденник Олімпіади.
21.00 Зимові Олімпійські ігри. Фігурне катання. Довільний танець.
21.55 Реклама.
22.00 Вісті. Астрологічний прогноз на завтра.
22.20 Зимові Олімпійські ігри. Фігурне катання. Продовження.

* Передачі II програми УТ.
У програмах телебачення можливі зміни. Стежте за щоденними повідомленнями дикторів телебачення і радіо.

ВІВТОРОК

18 ЛЮТОГО

УТ—1

8.00 З ВОСЬМОЇ ДО ДЕВ'ЯТОЇ. Інформаційно-музична програма.
9.00 «Напровесні». Музична передача.
9.30 Художній фільм «Одруження Бальзамінова».
10.55 Д. Непомняща. «Мама для мамонтеняти». Вистава Черкаського театру ляльок.
11.40 Шкільний екран. 11 кл. Українська література. Витязь молодої української поезії Василь Симоненко.
12.10 УТН.
12.25 Для дітей. Музичне кафе.
16.00 УТН.
16.15 Для дітей. Веселка.
16.45 На допомогу школі. Музика. С. Крушельницька.
17.20 Концерт юних композиторів.
17.50 Кінопрограма «Древній Чернігів». «Дзвони».
18.30 Музичний фільм «Оксана Петрусенко».
19.00 ДНІПРО. Інформаційна програма.
19.35 СТУДІЯ «1 ГРУДНЯ».
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Ай Пі Київ інформує.
21.05 Художній фільм «Васса». 1 серія.
22.10 Вікна.
22.30 Мелодії з оперет. Грає естрадно-симфонічний оркестр Держтелерадіокомпанії України.
22.55 УТН.
23.15 Художній фільм «Васса». 2 серія.
0.20 Нічний телезал. Чемпіонат України з дзюдо.

І КАНАЛ. ОСТАНКІНО

5.00 «Ранок».
7.30 Мультфільм.
8.00 Вперше на телеекрані. Художній фільм «Автопортрет невідомого».
9.15 «Відкрий скриньку». Документальний фільм.
9.40 XVI зимові Олімпійські ігри. Хокей: Збірна Швеції — збірна США. 3 період.
10.20 Лижний спорт. Естафета 4×5 км. Чоловіки.
13.00 Аджимушкай.
13.25 Блокнот.
13.30 Торговий ряд.
13.45 Це вам потрібно!
14.00 Новини.
14.20 Концерт циганської музики.
14.35 «Небезпечний вік». Художній телефільм.
16.00 Мультфільм.
16.05 Дитячий музичний клуб.
17.00 Новини.
17.20 До Міжнародного телемарафону «Солдати XX століття проти війни».
17.30 Сходинки.
18.10 Прем'єра рубрики. «Максима».
18.40 XVI зимові Олімпійські ігри. Фігурне катання. Довільний танець.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.35 Вперше на телеекрані. Художній фільм «Автопортрет невідомого».
21.55 XVI зимові Олімпійські ігри. Хокей. У перервах — 22.40 Новини, 23.30 та по закінченні — Ковзани. 1000 м. Чоловіки.
0.45 «Небезпечний вік». Художній телефільм.

КАНАЛ «РОСІЯ» І ПЕРЕДАЧІ УТ—2

7.00 Вісті.
7.20 Французька мова. 1 рік.
7.50 Дозвілля. Колекціонер.
8.05 Французька мова. 2 рік.
8.35 Про музей у місті Нікольське Пензенської області.
8.55 Простір +.
9.25 Щоденник Олімпіади.
10.00 Камера досліджує минуле.
10.55 Ази кар'єри.
11.20 «У глибині російської Палестини».
12.30 Селянське питання.
13.00 Вісті.
15.00 ТІНКО.
15.20 Зимові Олімпійські ігри. Двоєборство. Естафета 3×10.
17.30 Мені наснилась музика*.
18.00 НА П'ЯТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ*.
19.30 Київська панорама*.
20.00 НА П'ЯТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ*.

СЕРЕДА

19 ЛЮТОГО

УТ—1

8.00 З ВОСЬМОЇ ДО ДЕВ'ЯТОЇ. Інформаційно-музична програма.
9.00 Музичний фільм «Коли співає гітара».
9.20 Фільм-вистава «Павло Полуботок». 1 серія.
10.35 Шкільний екран. 11 кл. Основи інформатики і обчислювальної техніки. Програмне забезпечення ЕОМ.
11.05 Фільм-вистава «Павло Полуботок». 2 серія.
12.10 УТН.
12.25 Дитячий телетеатр. «Смачного, тигре». Лялькова вистава.
16.00 УТН.
16.10 Сонячне коло.
16.55 Фільм-концерт «Музика його душі».
17.30 Документальний телефільм «Гімназисти» [«Укртелефільм»].
18.20 Концерт камерної музики.
19.00 ДНІПРО. Інформаційна програма.
19.30 Літературно-мистецька студія «Оберіг».
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Акценти. Правові аспекти свободи совісті.
21.30 Ай Пі Київ інформує.
21.35 С. Мрожек. «Поліція». Вистава Київського театру драми і комедії.
22.30 УТН.
22.50 Продовження вистави «Поліція».
23.30 Нічний телезал. Художній фільм «Вілла «Орхідея».

І КАНАЛ. ОСТАНКІНО

5.00 «Ранок».
7.30 Мультфільми.
8.10 Вперше на телеекрані. Художній фільм «Сашко».
9.40 XVI зимові Олімпійські ігри. Хокей. 2 і 3 періоди.
11.00 Новини [з сурдоперекладом].
11.20 Свято танцюриста у Владимирі.
12.15 Допоможи собі сам.
13.00 Бізнес-клас.
13.15 Телемікст.
14.00 Новини.
14.20 Сьогодні і тоді.
14.50 «Ще до війни». Художній телефільм. 1 серія.
16.00 «Мауглі». Мультфільм. 1, 2, 3 серії.
17.00 Новини.
17.20 До Міжнародного телемарафону «Солдати XX століття проти війни».
17.35 Реформа: тиждень за тижнем.
18.15 Вперше на телеекрані. Художній фільм «Сашко».
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.35 Телевізійне знайомство. Урмас Отт розмовляє з Геннадієм Хазановим.
21.55 XVI зимові Олімпійські ігри. Хокей. У перерві — 22.40 Новини.
23.30 «Ще до війни». Художній телефільм. 1 серія.

КАНАЛ «РОСІЯ» І ПЕРЕДАЧІ УТ—2

7.00 Вісті.
7.20 Німецька мова. 1 рік.
7.50 Дозвілля. «Дай лапу, друже».
8.05 Німецька мова. 2 рік.
8.35 Художник з Остоженки. В. Леонович.
9.05 «Дах». Документальний фільм.
9.25 Щоденник Олімпіади.
10.00 «Бурда моден» пропонує...
10.30 Програма «03».
11.00 Ніч № 235 на Герцена, 1.
11.50 Читайте Шаламова.
12.15 Телеогляд «Далекий Схід».
13.00 Вісті.
15.00 Зимові Олімпійські ігри. Біатлон. 15 км. Жінки.
17.00 ТІНКО.
17.15 Дозвілля. Під знаком Риб.
17.30 Ключ до світового ринку.
18.00 НА П'ЯТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ*.
19.30 Київська панорама*.
20.00 НА П'ЯТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ*.

ЧЕТВЕР

20 ЛЮТОГО

УТ—1

8.00 З ВОСЬМОЇ ДО ДЕВ'ЯТОЇ. Інформаційно-музична програма.
9.00 Концерт духового оркестру штабу КВО.
9.25 Леся Українка. «Бояриня». Вистава.
10.45 Документальний фільм «Жнива розпачу».
11.40 Шкільний екран. 6 кл. Музика. Опера О. Бородіна «Князь Ігор».
12.10 УТН.
12.25 Кіноконцерт.
16.00 УТН.
16.15 Для дітей. «Веселка».
16.35 Документальний фільм «Нехай дзвонить дзвін».
16.45 Концерт з творів сучасних композиторів.
17.15 Республіканська фізико-математична школа. Інверсія.
17.45 Виступ артистів балету.
18.25 Циркова програма.
19.00 ДНІПРО. Інформаційна програма.
19.35 Рух напередодні з'їзду.
20.50 На добраніч, діти!
21.00 Урядовий вісник.
21.20 На здобуття Державної премії України ім. Т. Г. Шевченка 1992 р. Л. Колодуб. Концерт для двох скрипок та оркестру.
21.45 Молодіжна студія «Гарт».
23.45 УТН.
0.05 Нічний телезал. Співає С. Ротару.

І КАНАЛ. ОСТАНКІНО

5.00 «Ранок».
7.30 Мультфільм.
8.00 Телевізійне знайомство. Урмас Отт розмовляє з Геннадієм Хазановим.
9.10 «Павловські полювання». Документальний телефільм.
9.40 XVI зимові Олімпійські ігри. Хокей. 2 і 3 періоди.
11.00 Новини [з сурдоперекладом].
11.25 Людина і закон.
11.55 Клуб мандрівників [з сурдоперекладом].
12.55 Як досягти успіху.
13.10 Блокнот.
13.15 Телеміксі.
14.00 Новини.
14.20 «Ф.Ф.Ф».
14.45 «Ще до війни». Художній телефільм. 2 серія.
15.50 Мультфільми.
16.40 Й. Гайдн. Концерт для труби з оркестром.
17.00 Новини.
17.20 Кенес Жандибаєв, реформатор.
17.35 ...До шістнадцяти і старші.
18.25 Фермата.
18.55 Чорний ящик.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.35 Репортаж ні про що.
20.50 Вперше на телеекрані. Художній фільм «Маленька Віра».
23.00 Новини.
23.20 XVI зимові Олімпійські ігри. Ковзанярський спорт. 10000 м. Чоловіки.
0.05 «ВіД» представляє: «Дев'ятка».
0.35 «Ще до війни». Художній телефільм. 2 серія.

КАНАЛ «РОСІЯ» І ПЕРЕДАЧІ УТ—2

7.00 Вісті.
7.20 Іспанська мова. 1 рік.
7.50 Дозвілля. Домашній клуб.
8.05 Іспанська мова. 2 рік.
8.35 «Нить». Науково-пізнавальна програма.
9.25 Щоденник Олімпіади.
10.00 Дитяча година [з уроком англійської мови].
11.00 Зимові Олімпійські ігри. Біатлон. 20 км. Чоловіки.
15.00 П'яте колесо.
16.30 Парламентський вісник Росії.
16.45 ТІНКО.
17.00 Квиток до Казані.
17.30 Приватизація по-російськи.
17.45 Дозвілля. Увага, знімаю.
18.00 НА П'ЯТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ*.
19.30 Київська панорама*.
20.00 НА П'ЯТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ*.

П'ЯТНИЦЯ

21 ЛЮТОГО

УТ—1

8.00 З ВОСЬМОЇ ДО ДЕВ'ЯТОЇ. Інформаційно-музична програма.
9.00 Виступають джазові колективи України.
10.25 Мультфільм.
10.35 Шкільний екран. 10 кл. Фізика. Магнітні властивості речовин.
11.05 Художній телефільм «Чарівний голос Джельсоміно». 1 серія.
12.10 УТН.
12.25 Художній телефільм «Чарівний голос Джельсоміно». 2 серія.
16.00 УТН.
16.15 «Мазлтов». Дитячий єврейський ансамбль.
16.45 Телефільм «Сміх під сонцем».
17.20 Співає П. Зібров.
17.35 Театр і час. Луганський український музично-драматичний театр.
18.35 На здобуття Державної премії України ім. Т. Г. Шевченка 1992 р. О. Костін. Концерт для фортепіано з оркестром № 1.
19.00 ДНІПРО. Інформаційна програма.
19.35 Віче.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Акценти.
21.20 Ай Пі Київ інформує.
21.25 «Наше коло» викликає «Гарт».
22.25 Художній фільм «Бережись автомобіля».
23.55 УТН.
15 Нічний телезал. На здобуття Державної премії України ім. Т. Г. Шевченка 1992 р. Концерт Державного оркестру народних інструментів України.

І КАНАЛ. ОСТАНКІНО

5.00 «Ранок».
7.35 Мультфільм.
7.50 ...До шістнадцяти і старші.
8.40 «Офіцер з трояндою». Художній фільм.
10.25 «Солодкі мені рідні звуки». Концерт.
10.55 Лижний спорт. 30 км. Жінки.
13.30 Блокнот.
13.35 Бридж.
14.00 Новини.
14.20 «Волоколамське шосе». Фільм-вистава.
16.05 XVI зимові Олімпійські ігри. Бобслей.
16.40 Образ. Літературна передача для старшокласників.
17.00 Новини.
17.20 До Міжнародного телемарафону «Солдати XX століття проти війни».
17.35 Людина і закон.
18.15 Прем'єра телефільму «Моя сім'я та інші тварини». 7 серія.
18.50 «ВіД» представляє: «Поле чудес».
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.35 «ВіД» представляє: «Тема», «Шоу-біржа».
21.50 XVI зимові Олімпійські ігри. Хокей. Півфінал. У перерві — 22.30 Новини.
0.30 «Ранкова зірка» в нічному ефірі.

КАНАЛ «РОСІЯ» І ПЕРЕДАЧІ УТ—2

7.00 Вісті.
7.20 Година ділових людей.
8.20 Англійська мова. 1 рік.
8.50 Дозвілля.
9.05 Документальний фільм.
9.25 Щоденник Олімпіади.
10.00 Англійська мова. Сімейний альбом США.
10.30 К-2 представляє.
11.30 Російські меценати.
12.30 Романси на вірші Анни Ахматової.
12.45 Селянське питання.
13.00 Вісті.
15.00 Грані.
15.45 Простір +.
16.15 Освідчення в коханні.
16.30 Підприємництво і традиції.
16.45 ТІНКО.
17.00 ТелеЕко.
17.30 Прошу слова.
17.45 Версія.
18.00 НА П'ЯТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ*.
19.00 Київська панорама*.
19.30 Прем'єра художнього телефільму «Санта-Барбара». 26 серія.
20.20 НА П'ЯТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ*.

СУБОТА

22 ЛЮТОГО

УТ—1

8.00 УТН.
8.10 Ритмічна гімнастика.
8.30 З концертів фестивалю камерної та оперної музики, присвяченого 150-річчю з дня народження М. Лисенка.
9.30 На здобуття Державної премії України ім. Т. Г. Шевченка 1992 р. Документальні фільми «Рана», «У неділю вранці», «Розірвання угоди».
10.40 Для дітей. Художній фільм «Де ти, Багіро».
11.55 Доброго вам здоров'я. Цілющі сорбенти.
12.25 Чиста криниця.
12.55 УТН.
13.10 В. Винниченко. «Між двох сил». Вистава Львівського молодіжного театру.
15.45 Звучить гітара.
16.20 Художній фільм «Циганка Аза».
17.50 В.-А. Моцарт «Реквієм».
19.00 ДНІПРО. Інформаційна програма.
19.35 «Право». Телерадіоканал.
20.50 На добраніч, діти!
21.05 Вас запрошує оперета.
22.00 Ай Пі Київ інформує.
22.05 Чемпіонат України з самбо.
22.35 УТН.
22.55 Нічний телезал. Художній фільм «Дівчата з Новолипок».

I КАНАЛ. ОСТАНКІНО

6.30 Суботній ранок ділової людини.
7.35 Мультфільми.
8.05 Прем'єра документального телефільму «Перед грозою».
8.35 ЕХ. Екологічна хроніка.
8.50 Центр.
9.30 Ранкова музична програма.
10.00 Гонг.
11.00 XVI зимові Олімпійські ігри. Лижний спорт. 50 км. Чоловіки. Фігурне катання. Довільна програма. Жінки. Бобслей.
15.00 Фестиваль солдатської пісні.
16.45 Прем'єра мультфільму «Бджола Майя».
17.10 Фільми режисера Г. Данелія. «Міміно».
18.45 «Россіні у Версалі». Концертна програма.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.35 Вперше на телеекрані. Художній фільм «Ва-Банк, або «Відповідний удар».
22.00 XVI зимові Олімпійські ігри. Хокей. Матч за 3 місце. У перерві — 22.40 Новини.
0.30 «Комічний коханець, або Любовні витівки сера Джона Фальстафа». Художній телефільм.

КАНАЛ «РОСІЯ» І ПЕРЕДАЧІ УТ—2

7.00 Вісті.
7.20 Джерело.
7.40 Музичний антракт.
8.00 Баскетбольний огляд НБА.
8.30 Документальний фільм.
8.40 Пілігрим.
9.25 Щоденник Олімпіади.
10.00 Відеоканал «Плюс одинадцять».
12.00 «Зигзаг удачі». Конкурсна програма.
13.00 Вісті.
13.20 М-трест.
13.50 Петербурзькі могікани. Н. Дудинська.
14.30 Мультфільм.
15.00 Зимові Олімпійські ігри. Гірські лижі. Слалом.
16.00 Фігурне катання. Показові виступи.
18.30 Київська панорама*.
19.00 Вісті.
19.20 Свято кожен день.
19.30 Прем'єра художнього телефільму «Санта-Барбара». 27 серія.
20.30 Щоденник Олімпіади.
21.00 Познер і Донах'ю.
21.55 Реклама.
22.00 Вісті.
22.25 Зимові Олімпійські ігри. Шорт-трек. 500 м. Жінки. Естафета 5000 м. Чоловіки.

НЕДІЛЯ

23 ЛЮТОГО

УТ—1

8.00 УТН.
8.10 Ритмічна гімнастика.
8.30 У неділю вранці. Інформаційно-музична програма.
9.30 Концерт для воїнів.
10.55 Художня панорама. Про творчу співдружність митців Донбасу і Німеччини.
11.35 Документальний фільм «Бабин Яр: правда про трагедію» («Укртелефільм»).
12.35 УТН.
12.50 Земле моя. Завод у центрі міста.
13.20 «Червоненька квіточка». Мультфільм.
14.00 Село і люди.
15.00 Канал «Д».
16.00 Маю честь.
17.00 Живе слово. Міжнародна школа україністики.
17.30 Ліричні мелодії.
17.45 Альфа і Омега. Науково-пізнавальна програма.
18.30 Дитяча хорова студія.
19.00 ДНІПРО. Інформаційна програма.
19.35 Зичимо щастя. Музична програма за листами глядачів.
20.35 Реклама.
20.40 Сторінками дитячої Біблії.
21.00 Надвечір'я. Передача для людей старшого віку.
22.30 ТИЖДЕНЬ. Інформаційно-публіцистична програма.
23.00 Телеспортарена.
23.45 Нічний телезал. Художній фільм «Райська яблуня».

I КАНАЛ. ОСТАНКІНО

7.00 Ритмічна гімнастика.
7.30 Тираж «Спортлото».
7.45 З ранку раненько.
8.25 Нові імена.
9.15 Можливо все.
9.45 ПАР. Прощання з минулим.
10.35 Під знаком Пі.
11.25 IX Міжнародний фестиваль телепрограм народної творчості «Веселка».
11.50 Клуб мандрівників.
12.50 Прем'єра документального фільму «Адмірал флоту Радянського Союзу».
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.15 Форум.
15.00 XVI зимові Олімпійські ігри. Хокей. Фінал. У перерві — Новини.
18.15 Телелоція.
18.25 Уолт Дісней представляє...
19.15 Балада про кохання. Кіноконцерт.
19.50 Урочиста церемонія закриття XVI зимових Олімпійських ігор.
21.00 Підсумки.
21.45 Зустріч з Булатом Окуджавою.
23.00 Новини.
23.20 Джазові портрети.
0.10 ІТВО «Астра» представляє: «Парадиз-коктейль».

КАНАЛ «РОСІЯ» І ПЕРЕДАЧІ УТ—2

7.00 Вісті.
7.20 Чути себе. Художник С. Єгоров.
7.40 Ансамбль «Орнамент».
7.55 Хочете, вірте...
8.25 Документальний екран Росії.
9.25 Щоденник Олімпіади.
10.00 «Суперкнига». Мультфільм, 1 серія.
10.30 Ати-бати...
11.00 «Ойкумена».
12.00 Зигзаг удачі.
13.00 Вісті.
13.20 Святе й вічне.
13.40 «Кінець гри». Короткометражний художній фільм.
14.00 Благодійна акція «Пелікан».
15.00 Візаві.
15.30 Паралелі.
16.00 У світі тварин.
17.00 Чемпіонат світу серед професіоналів НБА.
18.00 Прем'єра художнього телефільму «Санта-Барбара». 28 серія.
18.55 Реклама.
19.00 Вісті.
19.20 Свято кожен день.
19.30 Телебіржа інформує*.
19.50 Закриття зимових Олімпійських ігор.
21.15 «Ляпсус». Сатирична програма.
21.55 Реклама. Вісті.
22.20 Бізнес МН представляє.
22.30 Щоденник Олімпіади.

IV ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ЦТ

ПОНЕДІЛОК ● 17

10.00 Пісні серця. Концерт.
10.30 «Пізнє кохання». Художній телефільм. 1 серія.
11.45 Всьому початок тут...
16.00 «Одна». Документальний телефільм.
16.20 Читає М. Козаков. А. Чехов. «На чужбині».
16.30 Ділова жінка.
17.00 XVI зимові Олімпійські ігри. Ковзанярський спорт. 5000 м. Жінки.
19.00—22.00 СТУДІЯ ТЕЛЕПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ».

ВІВТОРОК ● 18

10.00 Співає Н. Чепрага.
10.25 «Пізнє кохання». Художній телефільм. 2 серія.
11.40 Провінціальний салон.
12.10 ТелеЕко. Журнал.
16.00 «Вахтовики». Документальний телефільм.
16.20 IX Міжнародний фестиваль телепрограм народної творчості «Веселка».
16.45 Прем'єра документального телефільму «Зима у Саянах».
16.55 XVI зимові Олімпійські ігри. Ковзанярський спорт. 1000 м. Чоловіки.
19.00—22.10 СТУДІЯ ТЕЛЕПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ».

СЕРЕДА ● 19

10.00 Артист цирку — Ігор Петрухін.
10.35 «Взяти живим». Художній телефільм. 1 серія.
11.35 Хочете, вірте...
11.55 Земля воронезька.
16.00 «Голуби, мої ви милі...» Документальний телефільм.
16.20 Наша антологія. О. Пушкін. «Мідний вершник».
17.10—20.45 СТУДІЯ ТЕЛЕПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ».

ЧЕТВЕР ● 20

10.00 Гершвін-Беннет. Музична картина з опери «Порґі і Бесс».
10.30 «Взяти живим». Художній телефільм. 2 серія.
11.40 Ф. Шуберт — Г. Малер. «Смерть і дівчина».
12.25 Хто? Де? Коли?
12.55 XVI зимові Олімпійські ігри. Ковзанярський спорт. 10000 м. Чоловіки.
15.30 Ключ до світового ринку.
16.00 «Гідронавти». Документальний фільм.
16.20 Клуб мандрівників.
17.20—20.50 СТУДІЯ ТЕЛЕПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ».

П'ЯТНИЦЯ ● 21

10.00 XVI зимові Олімпійські ігри. Бобслей.
12.30 «Взяти живим». Художній телефільм. 3 серія.
16.00 Планета ЮНЕСКО.
16.50 Концерт Л. Аліберті (Італія).
17.35—20.55 СТУДІЯ ТЕЛЕПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ».

СУБОТА ● 22

8.00 Доброго ранку, Росіє.
8.30 Хочете, вірте...
9.00 Французька мова. 1 рік.
9.30 Авторські програми М. Кончаловського. «Французький імпресіонізм».
10.40 Німецька мова. 1 рік.
11.10 Дозвілля. Під знаком Риб.
11.25 Освідчення в коханні.
11.40 Ключ до світового ринку.
12.10 Дитяча година (з уроком німецької мови).
13.10 Наша антологія. О. Пушкін. «Мідний вершник».
14.00 Дозвілля. «Авто».
14.10 «Бумбараш». Художній фільм. 1 серія.
15.15 Концерт Д. Хворостовського.
16.20 Режисерські роботи В. Єжова. «Артист М. Підгорний».
17.25—20.50 СТУДІЯ ТЕЛЕПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ».

НЕДІЛЯ ● 23

8.00 «Марія Чеботарі». Документальний телефільм.
8.30 Італійська мова.
9.00 Бесіди про російську культуру.
9.45 Французька мова. 2 рік.
10.15 Дозвілля. Домашній клуб.
10.30 Сходження до професії інженер.
11.00 Німецька мова. 2 рік.
11.30 Підприємництво і традиції.
11.45 В об'єктиві — Німеччина. Баварський ліс.
12.45 Дитяча година (з уроком англійської мови).
13.45 Загублений рай верлібра.
14.05 Дозвілля. Увага: знімаю.
14.20 «Бумбараш». Художній фільм. 2 серія.
15.25 Лев Толстой. «Останні дні».
16.25 Наші спільні скарби. Києво-Печерська лавра.
17.15 Програма «03».
17.45—22.15 СТУДІЯ ТЕЛЕПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ».

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради України

Головний редактор
Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:

Анатолій ГОРЛОВ
перший заступник головного редактора
Олександр БІЛИК
заступник головного редактора
Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ
член-кореспондент АН України
Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ
оглядач, завідуючий відділом культури
Леонід САМОЙЛЕНКО
заступник головного редактора
Борис СИДОРЕНКО
заступник головного редактора
Анатолій СОЛОНСЬКИЙ
редактор відділу кореспондентської мережі
Віталій СУДДЯ
відповідальний секретар

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Засновник — Верховна Рада України.

Адреса редакції:
252047
Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ:

Для довідок —
441-89-61

телефакс —
224-72-54

Відділ реклами —
441-89-44

Бухгалтерія —
441-84-00

Редакція розглядає рукописи, подані в першому примірнику машинопису.

Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

Залишаємо за собою право виправляти мову і скорочувати матеріали.

Рукописів не повертаємо.

За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Пересиланням скарг у різні інстанції редакція не займається.

Звертайтеся, будь ласка, безпосередньо до відповідних органів влади.

Передплатна ціна на рік
19 крб. 80 коп.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955

Тираж 328605.

Комбінат друку видавництва «Радянська Україна»
252047, Київ 47, проспект Перемоги, 50.

Зам. 0311026.

1 2 3 4 5 6 7 8 9